

SLOVENSKI vesnik

Letnik XXIV.

Celovec, petek, 7. marec 1969

Štev. 9 (1393)

Evropski obisk amerišk. predsednika

V političnih krogih prevladuje mnenje, da je novi ameriški predsednik Richard Nixon s svojim nedavnim obiskom v nekaterih zahodnoevropskih deželah uspešno prestal svojo prvo diplomatsko preizkušnjo. Zelo optimističen se je tudi sam Nixon vrnil iz Evrope ter ob svojem povratku naglasil, da ga je osemdnevni obisk v Evropi prepričal, da se med zahodnimi zavezniki ustvarja „novo zaupanje vase in v Ameriko“. To zaupanje — je dodal — bo omogočilo zahodnemu svetu napredovati na poti proti novim sporazumom s Sovjetsko zvezo z namenom, da se uresniči mednarodna pomiritev.

Eno vsekakor drži: na svoji evropski turneji, katere postaje so bili Bruselj, London, Bonn (in zahodni

Berlin), Rim Pariz in Vatikan, je Nixon pokazal veliko mero prilagodljivosti in diplomatske spretnosti. Povsod je znal svojim sobesednikom „pihati na dušo“. Spretno je igral vlogo dobrega strica iz Amerike, ki tokrat sicer ni prišel z darili, zato pa z odprtim srcem za vse težave in probleme. Nikjer ni vsiljeval svojega mnenja, marveč je v glavnem poslušal in si tako ustvaril splošno sliko o trenutnem položaju evropskih zaveznikov Amerike. Kjer pa je spregovoril, je postal v ospredje ravno tista vprašanja, o katerih je vedel, da jim njegovi gostitelji posvečajo posebno pozornost.

Zakaj bi se potem čudili, če so zdaj tako v Evropi kot še posebno v Washingtonu prepričani, da je bil

Nixonov diplomatski začetek uspešen. Celotisti, ki so dvomili o tem, ali je pametno, da se Nixon že tako kmalu po prevzemu oblasti odpravlja na pol, se sedaj strinjajo, da se je predstavil kot eden svetovnih voditeljev. Uspeh njegovega obiska v Evropi še prav posebno merijo po tem, kako mu je uspelo vnesti spet novega duha v odnose med Ameriko in Francijo, ki so bili zadnje čase že močno ohlajeni. Zdaj pa je Nixon očito očaral celo starega generala v Parizu, kajti sprejem, ki ga mu je priredil de Gaulle, splošno ocenjujejo kot nekaj izrednega.

Pravi sadovi tega obiska se bodo seveda pokazali šele v bodočnosti. Saj pri razgovorih, ki jih je imel z zahodnoevropskimi voditelji, ni šlo samo za ureditev odnosov med Ameriko in njenimi zavezniki v Evropi. Nasprotno, ta vprašanja — pa naj so še tako važna — so bila le drugorazrednega pomena, kajti v prvi vrsti si je hotel Nixon z demonstracijo „enolnega Zahoda“ ustvariti in utrditi izhodišče za pogajanja s Sovjetsko zvezo. Ni le slučajno že v svojem prvem govoru, ki ga je imel v Evropi, dovolj jasno povedal: „Končano je obdobje konfrontacije, začelo se je obdobje pogajanj.“

Sele potek in uspeh takih pogajanj bo pokazal, koliko je vreden prvi diplomatski izpit, ki ga je Nixon opravil med svojim obiskom v Evropi. Da namreč tudi pri njem ni vse zlato, kar se svetli, so med drugim prepričljivo pokazale številne proti Ameriki in celo proti Nixonu osebno naperjene množične demonstracije, ki so ga vztrajno spremljale na vseh postajah njegove evropske turneje.

Pomemben kongres v Jugoslaviji

Prihodni teden, v torek 11. marca, se bo v Beogradu začel IX. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, ki bo sovpadal s 50-letnico jugoslovanske KP. Za ta kongres je centralni komite že pripravil vrsto predlogov, o katerih bodo na kongresu razpravljali in sklepali. Gre pri tem za predlog resolucije o socialističnem razvoju v Jugoslaviji na osnovah samoupravljanja, nadalje predlog resolucije o ZKJ v borbi za enakopravno mednarodno sodelovanje, za mir in socializem, ter predlog resolucije o idejni politični osnovi nadaljnjega razvoja ZKJ. Prav tako je bil izdelan predlog za statut ZKJ in predlog proglašenja, ki ga bo ZKJ ob 50-letnici naslovlila na delavski razred, vse delovne ljudi, mladino ter narode in narodnosti Jugoslavije.

Že iz naslovov tega gradiva je razvidno, da bo bližnji kongres obravnaval izredno važna vprašanja ter da bodo njegovi zaključki merodajno vplivali na nadaljnji razvoj vsega družbenega dogajanja v sosedni državi. Od tega kongresa pričakujejo, da bo podal temeljito analizo dosedanjega razvoja in trenutnega stanja ter sprejel odločitve o osnovnih izhodiščih za bodočnost. Zato je tudi razumljivo, da so priprave na kongres potekale

zelo temeljito po vsej Jugoslaviji. Prav tako pa je tudi razumljivo, da bo delo kongresa deležno najširšega zanimanja ne le v Jugoslaviji, marveč tudi v mednarodni javnosti.

V proglasu ob 50-letnici ZKJ je med drugim rečeno, da je ZKJ vodila svoj čas vse revolucionarne sile jugoslovanskih narodov, ki so zatelem v revoluciji in narodnoosvobodilni borbi ustvarili zvezo svobodnih, enakopravnih narodov in narodnosti ter samoupravno skupnost delovnih ljudi Jugoslavije. Priloga 50-letnice je priložnost, da se oživi revolucionarna preteklost, mladi generaciji pa bo ta zgodovina najboljša učiteljica, ki ji bo omogočila razvoj ustvarjalne energije za pravi socializem, še bogatejši in še bolj človeški.

Manjšina se mora boriti za obstoj in razvoj

V Trstu se je prejšnji petek sestal izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze ter razpravljal o dosedanjem delu te osrednje organizacije slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Na seji so podali obširna poročila tajnik SKGZ Bogo Samsa ter načelniki osmih komisij, ki so se nanašala na kulturo, doraščajočo mladino, šolstvo, mladino in šport, gospodarstvo, tisk in upravno politična vprašanja.

Izvršni odbor SKGZ je na svoji seji sprejel posebno izjavo glede poglobitvenih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki je hkrati tudi programsko izhodišče za delovanje Slovenske kulturno gospodarske zveze v prihodnji dveletni poslovni dobi. Izjava se glasi:

Slovenska kulturno gospodarska zveza ima dvojno nalogo: 1. organizacijsko povezovati in krepiti članice Zveze ter v njih združevati čimveč naših ljudi; 2. politično spodbujati vse slovenske potenciale za uspešno poseganje in dogajanje na gospodarskem, kulturnem in drugih toriščih dejavnosti našega človeka, za njegov vsestranski narodni razvoj.

Ta boj se odraža prek najrazličnejših posegov v javnem življenju, kjer nastopajo vsakovrstni dejavniki tradicionalnega značaja in novih oblik borbe prilagojenih trenutnim razmeram. Pomembna je nadalje ugotovitev, da se mora narodna skupnost v zamejstvu, ki ni deležna vsega razumevanja oblasti večinskega naroda, prvenstveno sama boriti za obstoj in razvoj.

V tem smislu so nadvsem pomembni napori znotraj narodne skupnosti, da bi prek oblik sodelovanja in strpnosti izpričala svoje osnovne življenjske potrebe ter jih na najbolj široko možen način predstavila dejavnikom, ki se jih vprašanja tičejo in jih lahko rešujejo.

Splošni politični položaj v državi in naraščajoča vloga naprednih sil ustvarja ugodne pogoje za uspešno reševanje naših najosnovnejših vprašanj.

Vsi Slovenci bi morali v tem trenutku to stanje upoštevati in ne zamuditi prilike, da bi s svojo prisotnostjo in akcijo pospešili ta proces.

Ob tem dejstvu pa je nujno ustvariti takšne razmere znotraj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki naj

„Manjšina ne more biti vedno le potrpežljiva“

Prejšnji teden je zasedala v Ljubljani komisija skupščine SR Slovenije za vprašanja mednarodnih odnosov. Razpravljala je o odnosih med Slovenijo in Avstrijo oziroma obmejnimi avstrijskimi deželami. Seje so se poleg poslancev udeležili tudi predsedniki obmejnih občin, predstavniki ustanov, ki sodelujejo z Avstrijo, ter jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Lazar Mojsov in generalna konzula v Celovcu in Gradcu Budihna in Dostal.

Veleposlanik Mojsov je poslance obširno seznanil s položajem v Avstriji ter podčrtal dobre sosedske odnose med Avstrijo in Jugoslavijo ter še posebej s Slovenijo. K temu so veliko prispevali tudi stiki med Slovenijo ter Koroško, Štajersko in Gradiščansko, v zadnjih dveh letih pa še zlasti obiske predsednika Tita v Avstriji oziroma predsednika Jonasa v Jugoslaviji. V tej zvezi so se močno povečale možnosti za še intenzivnejše sodelovanje na gospodarskem in drugih področjih.

Med razpravo so opozorili tudi na nekatera nerešena vprašanja in poudarili, da je v prvi vrsti še vedno nerešeno vprašanje slovenske manjšine na Koroškem. Posebej je bilo ugotovljeno, da še niso ugodne zahteve manjšine na šolskem in jezikovnem področju ter ni rešeno vprašanje državne podpore raznim kulturnim ustanovam manjšine. Člani komisije so se med razpravo odločno zavzeli za učinkovitejšo reševanje vseh še odprtih vprašanj, medtem ko je poslanik Mojsov menil, da bo probleme manjšine lažje reševati, čim bolj se bo razvilo vsesplošno sodelovanje. Predsednica komisije za manjšinska vprašanja in mednarodne zveze pri republiški konferenci SZDL Majda Bojčeva pa je izrecno naglasila, da se ne bi smeli zadovoljevati z deklarativnimi stališči, ker manjšina ne more biti vedno le potrpežljiva. Vprašala je, kaj je v tem pozitivnem ozračju Jugoslavija sposobna narediti v prid manjšine, kajti pozitivno ozračje v dvostranskih odnosih bi se moralo zrcaliti tudi na tem področju.

Podobno je bilo v razpravi izraženo mnenje, da bi bilo treba rešiti tudi nekatera druga še nerešena vprašanja, kakor so sklenitev sporazuma o malem obmejnem blagovnem prometu, sporazum o kulturnem sodelovanju, vrnitev arhivskega materiala, ki so ga med vojno odpeljali Nemci in je sedaj v Avstriji, in razna druga vprašanja.

Sovjetska zveza in LR Kitajska v položaju zaostrenih medsebojnih odnosov

Ob koncu minulega tedna je prišlo na sovjetsko-kitajski meji do resnega spopada, pri katerem je zgubilo življenje več obmejnih stražnikov na obeh straneh. Spopad se je pripetil na reki Usurijski

v Mandžuriji, glede števila žrtev pa ni zanesljivih podatkov, kajti tozadevna poročila se med seboj močno razlikujejo.

Zaradi tega dogodka so se odnosi med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko spet zaostri. Sovjetska vlada dolži večjo skupino kitajskih vojakov, da je vdrla na sovjetsko ozemlje in začela streljati na sovjetske vojaške brzostrelkarske strojnici. V sovjetski noti je rečeno, da gre za organizirano provokacijo s strani kitajskih oblasti, da bi se poslabšal položaj na sovjetsko-kitajski meji.

Nasprotno pa kitajska vlada obtožuje Sovjetsko zvezo in trdi, da so sovjetski vojaki celo s tanki in drugimi vojaškimi vozili prodrli na kitajsko ozemlje in odprli ogenj na kitajske vojaške. Neposredno po tem spopadu so se na Kitajskem začele velike prosovjetske demonstracije, pri katerih po zagotovilih kitajskega tiska sodeluje na desetine milijonov ljudi.

Ameriški vesoljci krožijo okoli Zemlje

V Cape Kennedy so izstrelili vesoljsko ladjo „Apollo 9“, s katero krožijo okoli Zemlje ameriški vesoljci James McDivitt, David Scott in Russell Schweickart. Celotna akcija bo trajala skoraj deset dni ter je predvidenih mnogo preizkusov v zvezi s posebno kabino, s katero naj bi ameriški vesoljci sredi letošnjega leta pristali na Luni.

Doslej se program, ki ga mora izpolniti trojica ameriških astronautov, načrtno odvija in posamezni preizkusi potekajo več ali manj brezhibno.

BERLINSKE VOLITVE:

Gustav Heinemann NOVI NEMŠKI PREDSEDNIK

Nekaj nad tisoč državnih in deželnih poslancev iz Zahodne Nemčije je v sredo v zahodnem Berlinu, torej sredi ozemlja Vzhodne Nemčije, volilo novega zahodnonemškega državnega predsednika. Po dveh neodločenih izidih je pri tretjih volitvah zmagal socialdemokratski kandidat Gustav Heinemann, s katerim bo po skoraj 45 letih prvič spet prevzel najvišji položaj v Nemčiji predstavnik socialnih demokratov. Volitve v Berlinu so — kakor smo že poročali — znova zaostriale odnose med Vzhodom in Zahodom, vendar ni prišlo do hujših posledic.

Zagrebski velesejem razširja program

svojih razstav in prireditev

V dneh od 19. do 27. aprila bo v Zagrebu spet tradicionalna spomladanska mednarodna sejemška prireditev, ki bo precej večja od lanske. Na velesejmu bo sodelovalo več kot 25 držav, katerih predstavniki bodo razstavili okrog 120.000 eksponatov; zastopane bodo države Evrope, Azije in Amerike.

Prireditve letošnjega spomladanskega sejma bi v glavnem lahko razdelili na dve skupini: to sta skupina „prireditve blaga za široko potrošnjo“ in skupina „specializiranih prireditev“. V okvir prvih skupine sodijo mednarodni sejem blaga za široko potrošnjo, IX. sejem prehrane, XII. sejem obrti, V. mednarodni sejem lesa in opreme za lesno industrijo ter mednarodna razstava turizma, gostinstva in trgovine „TU-EX“. V okvir druge skupine pa sodijo II. mednarodni sejem prometa, V. mednarodna razstava „Medicina in tehnika“, XIV. mednarodna razstava merilne in regulacijske tehnike ter avtomatike „JUREMA“ in V. mednarodna razstava transporta v industriji.

Mimo tega pa se v Zagrebu že zdaj pripravljajo tudi na razne druge sejemške prireditve. Predvsem velja to za jesenski mednarodni velesejem, ki bo v času od 11. do 21. septembra in katerega izhodišče bo tudi letos splošni mednarodni sejem blagovnih vzorcev. Med tradicionalnimi specializiranimi prireditvami, ki bodo dopolnjevale program sejma, pa je treba omeniti zlasti XVIII. teden usnja in obutve, stalno razstavo opreme za gostinstvo in trgovino ter komercialno razstavo jugoslovanskega turizma. Na jesenskem mednarodnem velesejmu pričakujejo razstavljalce iz kakih 60 držav, posebno privlačnost pa bo kot edina tovrstna manifestacija v Evropi nedvomno spet imel enoten kompleksen komercialno-informativni nastop držav iz Afrike, Azije in Latinske Amerike.

V vrsto priprav, ki potekajo na zagrebškem razstavišču, sodi tudi gradnja novih paviljonov in razstavnih dvoran. Nov paviljon gradi med drugim Avstrija, imel bo 2500 m² zaprte in okrog 1500 m² odprte razstavne površine. Zahodna Nemčija gradi že svoj drugi paviljon, ki bo imel 500 m² pokritega in 2000 m² odprtega razstavnega

prostora. Oba paviljona bosta predvidoma dograjena že do letošnje jesenske sejemške prireditve.

Zlasti pa nastaja na zagrebškem razstavišču nova razstavna hala. Celotni kompleks novih razstavnih prostorov, katerih površina bo okrog 15.000 m², predstavlja zaokroženo razstavno enoto, kjer bo mogoče vse leto organizirati specializirane sejme, razstave, modne revije, kongrese in druge prireditve. Program prvih prireditev, ki bodo v novo

Zanimiva pobuda SPÖ:

Volitve naj bi bile cenejše

Predsednik Socialistične stranke Avstrije dr. Bruno Kreisky se je pred nedavnim zavzel za to, da bi politične stranke omejile svoje izdatke za vsakokratne volitve oziroma za volilno propagando. Da je ta pobuda upravičena in da bi taka rešitev bila deležna široke podpore javnosti, je pokazal tudi izid ankete, ki jo je napravil študijski krožek za socialno znanost. Ta anketa je bila izvedena sicer že lani novembra in torej še predno je dr. Kreisky sprožil tozadevni predlog, vendar so njene ugotovitve vsekakor zanimive tudi v zvezi s tem predlogom.

Anketa je pokazala, da bi velikih strankah. Samo 8 odstotkov je med vprašanimi zastopalo stališče, da bi stranko, ki bi imela le majhne izdatke za volilno propagando, smatrali za nepomembno. Glede oblik volilne propagande so bila mnenja zelo različna. Približno polovica vprašanih je izjavila, da pripisuje največji pomen propagandi po radiu in televiziji, 13 odstotkov se je izreklo za volilna zborovanja in le 7 oziroma 8 odstotkov ljudi smatra za najbolj učinkovito po pošti poslano volilno propagando in 38 odstotkov vendar še izjavilo, da so tozadevni izdatki enako visoki pri obeh časopisih.

Lanska proizvodnja v Sovjetski zvezi

Po podatkih, ki jih je objavila statistična uprava pri sovjetskem ministrskem svetu, je narasel narodni dohodek v Sovjetski zvezi lani za 7,2 odstotka, to je za 0,4 odstotka močnejše, kot je bilo predvideno v načrtu. Industrijska proizvodnja se je dvignila za 8,1 odstotka, torej točno za toliko, kot je predvideval načrt; pri tem je bila rast proizvodnje potrošnega blaga manjša od rasti pri težki industriji.

Kljub dvigu proizvodnje potrošnega blaga po omenjenem poročilu niso mogli povpraševanja prebivalstva po raznih izdelkih

zadovoljiti „v polni meri“. To velja na primer za volnene tkanine, obutev, obleko, gradbeni material in gospodinjske predmete. Kot nezadostno označuje poročilo tudi obseg obrti uslug. Razen tega „niso polno“ izpolnili načrtov stanovanjske gradnje.

Mesečni čisti povprečni zaslužek delavcev in nameščencev je leta 1968 narasel za 7,5 odstotka na 112,5 rublja. Kosmati zaslužek delavca je lani narasel na 151 rubljev; razliko, ki ustreza stvarno prikritemu davku, odvajajo v tako imenovane „javne sklade“.

Od 26 ministrstev in glavnih uprav, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, je le ministrstvo za industrijo stavbnega materiala nezadostno zaostalo za načrtovano količino proizvodnje. Vse druge panoge pa so načrte izpolnile. Lani so v Sovjetski zvezi proizvedli 309 milijonov ton nafte in 171 milijard kubičnih metrov zemeljskega plina. Množina teh dveh nosilcev energije nenehno narašča na stroške premoga, katerega izkop je neznatno nazadoval na 594 milijonov ton. Tudi v Sovjetski zvezi so zaprli premogovnike, ki niso več donosni.

Sovjetska avtomobilska industrija še vedno močno zaostaja za tovrstno industrijo zahodnih industrijskih držav. Pri 238 milijonih prebivalcev so izdelali lani nekaj več kot 800.000 avtomobilov, od tega okroglo 478.000 tovornjakov, okoli 280.000 osebnih vozil in nekaj več kot 42.000 avtobusov.

Lani so v Sovjetski zvezi poželi več kot 169 milijonov ton žitaric; to je mnogo več kot leta 1967, vendar manj kot v rekordnem letu 1966, ko je pridelek dosegel dobrih 171 milijonov ton. Donosa v višini 13,9 stota (leta 1967 komaj 12,1) po hektaru sicer ni mogoče primerjati z zahodnoevropskimi donosi, pač pa sovjetsko vodstvo spričo lani izvedenih ukrepov za izboljšanje tal pričakuje v bodoče večje donose.

POŠIROKEM SVETU

HANOI. — Na ameriške trditve, da južnovietnamska osvobodilna vojska uničuje naselja v Južnem Vietnamu, je odgovoril osrednji hanojski časopis „Nan Dan“, ki je zapisal: „Samo v zadnjih treh mesecih so ameriške in saigonske čete v osrednjem delu Južnega Vietnama in v delti Mekonga uničile 310 vasi, zažgale 30.000 vaških hiš in ubile ali ranile nad 5000 prebivalcev na teh področjih.“

PARIZ. — V verodostojnih ameriških krogih v Parizu so izjavili, da bo dogovor velikih sil o razpletu problema na Srednjem vzhodu lahko učinkovit že čez dva ali tri mesece po poprejšnjih obsežnih dvostranskih stikih med Ameriko in Sovjetsko zvezo. Taki stiki — pravijo v teh krogih — so med Washingtonom in Moskvo že vzpostavljene.

KAIRO. — V intervjuju z urednikom časopisa „New York Times“ je predsednik Naser poudaril, da Združena arabska republika ni odobrila ustanovitve nobenih sovjetskih kopenskih ali pomorskih oporišč na svojem ozemlju. Dodal je, da je v ZAR manj kot tisoč sovjetskih tehnikov in inženjrov za urjenje arabske vojske, ki je kakor znano — pretežno oborožena s sovjetskimi orožjem.

BEOGRAD. — Po oceni zveznega zavoda za statistiko so jugoslovanske delovne organizacije lani sprejele na dalo 47.778 pripravnikov. Lani je v gospodarskih organizacijah zasedlo delovna mesta 36.269 mladih ljudi, medtem ko so negospodarske organizacije sprejele na dalo 16.706 pripravnikov. Slabo tretjino celotnega števila sprejetih pripravnikov predstavljajo ljudje z visoko in višjo strokovno izobrazbo. Največ pripravnikov, namreč nad 21 tisoč, so sprejela podjetja in ustanove v Srbiji; na Hrvaškem se je zaposlilo skoraj 9500, v Bosni in Hercegovini 8500, v Sloveniji in Makedoniji po 3800, v Črni gori pa okoli 900 mladih strokovnjakov.

PRAGA. — Predsednik češkoslovaške republike Ludvík Svoboda je imenoval prvega sekretarja češkoslovaške KP Aleksandra Dubčka za predsednika državnega obrambnega sveta, predsednik vlade Oldřich Černík pa je bil imenovan za podpredsednika tega sveta. Predsednik Svoboda je določil člane državnega obrambnega sveta na osnovi določil češkoslovaške ustave, po kateri so člani sveta najvišji partijski in državni voditelji Češkoslovaške.

MADRID. — Španski škofje so uradno pozvali vlado generala Franca, naj čimprej ukine izjemno stanje, ki je bilo razglašeno 24. januarja in bi naj trajalo tri mesece. Poziv vladi je poslal izvršni komite škofjske konference, torej vodilni organ španske cerkve. Komite v svoji zahtevi poudarja, da si škofje želijo mir in spoštujejo javni red v Španiji, prav tako pa zahtevajo, naj se priznajo človekove pravice in pravica do združevanja.

NEW YORK. — Odbor Združenih narodov za družbeni razvoj je pozval vlade držav članic svetovne organizacije, naj zagotovijo mladi generaciji čim pomembnejšo vlogo v družbi, da bi tako zajezili val protestov mladine po vsem svetu. Ta poziv vsebuje resolucija, ki jo je omenjeni odbor sprejel z zahtevo po boljših pogojih za izobraževanje mladih ljudi.

ATENE. — Grško vojsko sodišče v Tripolisu na Peloponezu je obsodilo 5 ljudi na zaporne kazni od 6 do 12 let, ker so na skrivaj brali prepovedan tisk. Med obsojenci sta tudi dva upokojena trgovca, eden star 70 in drugi 65 let.

PRAGA. — Od 1. aprila letos bodo predpisi za češkoslovaške oborožene sile začeli veljati tudi za transport sovjetskih čet na češkoslovaškem ozemlju. Tako se bo moralo sovjetsko poveljstvo neposredno obračati na češkoslovaške vojaške organe.

NEW YORK. — Predsednik Fordovega sklada McGeorge Bundy je izjavil, da je ameriška pomoč tujini „nacionalna sramota“, saj znaša samo 0,70 odstotka od celotnega narodnega proizvoda v Ameriki. Konec lanskega leta so znašali skladi za pomoč tujini 3,1 milijarde dolarjev.

KAIRO. — Tednik „Akbar El Jom“ je objavil vest, da se Kairo, Beograd in New Delhi posvetujejo o sklicanju konference neuvrščenih držav. Po pisanju omenjenega lista je sestanek posvetovalnega odbora neuvrščenih držav pričakovati meseca maja v Adis Abebi ali v Beogradu. Na tem sestanku naj bi proučili razvoj politike neuvrščenja in položaj v neuvrščenih državah.

BEIRUT. — Sirska vojska pod vodstvom obrambnega ministra generala Asada je v nekrvavem udaru prevzela oblast v državi. Predsednik nove vlade je general Asad, ki velja za enega glavnih pristašev politike zbliževanja z Irakom in Jordanijo, da bi vse tri države združile svoje vojaške sile proti Izraelu.

Uvoz svežega mesa še vedno prepovedan

Iz objav v dnevnem tisku je razvidno, da bo prepoved uvoza svežega mesa iz Jugoslavije veljala tudi še naprej, medtem ko mesni izdelki, kot so klobase in slanina, ne spadajo več pod to prepoved.

Vzrok, ki je privedel lani do prepovedi uvoza mesa iz Jugoslavije (namreč primeri slinavke in parkeljčke), je že zdavnaj spet odpadel, toda prepoved ostane kljub temu še naprej v veljavi. Na merodajnih mestih se v tej zvezi poslužujejo nekoliko čudnih argumentacij, ki so vse prej kot prepričljive.

Pri tem ne gre samo za konkretni primer dovoljenega ali prepovedanega uvoza svežega mesa iz Jugoslavije. Tako v tem konkretnem kakor v vseh drugih podobnih primerih gre za izrodke nesodobne birokratske miselnosti, ki pa je največja ovira za uspešen razvoj politike odprtih meja, o kateri je tolikokrat slišati.

Preureditev kmetijstva v EGS

V državah Evropske gospodarske skupnosti je slej ko prej eden najtežjih problemov vprašanje kmetijstva. Zdjaj ne gre več za to, kako urediti skupni trg kmetijskih pridelkov, marveč za načelno vprašanje, kako preustrojiti kmetijstvo kot tako. Načrt za ureditev tega problema nosi ime podpredsednika Evropske gospodarske skupnosti Mansholta, o katerem pravijo, da je napovedal „smrt“ kakih 5 milijonov kmetov.

Mansholtov načrt je vsekakor naletel na zelo živahno reakcijo v članicah EGS in zlasti v Zahodni Nemčiji vzbudil veliko vznemirjenje med kmeti, ki se bojijo, da bodo hudo prizadeti. Seveda se obe vladni stranki trudita, da bi pomirili duhove; prepričujeta, da gre dejansko za to, da se proizvodnja in trg uredita tako, da bo to v njihovo korist. Pravijo, da ni res, da so sestavljenci Mansholtovega kmetijskega načrta imeli namen uničiti 5 milijonov kmetijskih gospodarstev. To da je samo zlobno podtikavanje, ki mu lahko nasedejo samo primitivci. Mansholtovega načrta ne gre presojati tako radikalno. Načrt ima namen ustvariti pogoje za urejeno in zdravo kmetijstvo, ki bi lahko določenemu številu kmetovalcev zagotovilo mirno življenje. Skratka: namen načrta je še dvigniti blaginjo kmetov.

Vendar pa morajo zagovorniki tega načrta hkrati tudi priznati, da je treba računati z možnostjo, da bo spričo sedanjega razvoja kmetijstva v državah EGS morda zapustilo kmetije še nadaljnjih 5 milijonov kmečkih ljudi, ki jih bo treba zaposliti v bližini njihovih sedanjih bivališč.

Za preustroj kmetijstva je bil v EGS ustanovljen poseben kmetijski sklad, iz katerega črpajo posamezne države podporo, da lahko prebrodijo težave, ki nastajajo za njihovo kmetijstvo z uvajanjem nove kmetijske politike. Za izboljšanje strukture svojega kmetijstva bodo v članjene države v letu 1969 izdale 2,2 milijarde dolarjev, poleg tega pa bo EGS za podpiranje kmetijskega trga v tem letu izdala 2,3 milijarde dolarjev, tako da gre za skupen izdatek v višini 4,5 milijarde dolarjev.

V ta znesek pa še niso vključeni izdatki za predvideno ustvaritev novih delovnih mest in tudi ne za poklicno preusmeritev kmečkih ljudi, ki bodo — kakor predvidevajo — zapustili kmetijstvo. Po računih komisije EGS bo za osnovanje novih delovnih mest treba predvideti 2 milijardi dolarjev, za poklicno preusmeritev kmečkih ljudi pa nadaljnjih 480 milijonov dolarjev. Visoki izdatki, ki bodo potrebni za preustroj kmetijstva v državah EGS, se bodo v nekaj letih sicer začeli spet manjšati, vendar strokovnjaki računajo, da bodo tudi v razdobju 1970—1980 še vedno znašali povprečno 2,5 milijarde dolarjev na leto.

Prešernove nemške pesnitve:

Nemške samo po jeziku

a slovenske po mišljenju in čustvovanju

V počastitev letošnje 120-letnice Prešernove smrti je založba „Mladinska knjiga“ v Ljubljani izdala Prešernove nemške pesnitve v prevodu Antona Sovreta; knjigo je uredil Anton Slodnjak, tehnično opremo pa je prispevala Edita Kobe.

Zakaj in kako je France Prešeren napisal vrsto pesmi v nemščini — predvsem v letih 1833—1844 — so bolj ali manj prepričljivo pojasnili literarni zgodovinarji. Ali je bilo to v namenu, da bi z njimi opozoril čim širšo javnost, da bi s svojim nasprotnikom obračunal pred čim širšim kulturnim krogom, ali pa zato, da bi se z nemškimi pesmimi približal takratnemu slovenskemu meščanstvu v njega občevalnem jeziku — nemščini, to niti ni bistveno. Dejstvo je, da obstaja vrsta Prešernovih nemških pesmi, ki pa so nemške samo po jeziku, a slovenske po mišljenju in čustvovanju njih avtorja.

Tudi te pesmi pripadajo Prešernu in tvorijo sestavni del njegovega pesniškega opusa. Zato so jih slovenski pesniki in prevajalci že zdavnaj poskušali sloveniti, eni bolj drugi manj uspešno. Prvi jih je prevajal že Prešernov sodobnik Stanko Vraz, za njim pa Josip Stritar, ki je prvi izdal prevode v tisku. Prevajala sta jih Anton Medved in Karel Ozvald, v kasnejši dobi pa

Dušan Ludvik in Tine Debeljak, predvsem pa Alojz Gradnik, medtem ko so posamezne pesmi prevedli tudi še drugi. Končno je stopil v vrste prevajalcev Prešernovih nemških pesmi še Oton Župančič, ki je malo pred smrtjo svoje delo dokončal. Njegove prepesnitve Prešernovih nemških pesmi so izšle za 150 letnico Prešernovega rojstva. Prevajanja Prešernovih nemških

pesmi pa se je lotil tudi Anton Sovre, ki je dosegel enega najvišjih vrhov slovenske prevodne književnosti. Sovreta poznamo kot odličnega prevajalca Homerja in Plutarha, kot prevajalca starogrških dramatikov Sofokla, Euripida, Aishila, kot prevajalca Horaca, pa Augustina, Goetheja, Erazma Rotterdamskega itd. Kakor se je Sovre poklicno zanimal za probleme slovenskega jezika, tako je kot prevajalec skrbel za lepoto slovenskega jezika. To pa predvsem izpričujejo njegovi prevodi Prešernovih nemških pesmi, ki jih je zdaj v samostojni knjigi izdala Mladinska knjiga v počastitev 120-letnice Prešernove smrti.

Te pesmi je Anton Sovre priredil in pripravil za objavo že ob 150-letnici Prešernovega rojstva, pa je takratna izdaja Župančičevih prevodov Prešernovih nemških pesmi zavrla to Sovretovo izdajo. Takratne založniške in knjigotlačne razmere pač niso dopuščale dveh podobnih izdaj. Zdaj pa je založba Mladinska knjiga, zvesta svoji tradiciji, da vsako leto s posebno izdajo počasti Prešernov spomin in slovenski kulturni praznik, izdala še Sovretove prevode Prešerna. Tako je počastila pesnika in oživila spomin na prevajalca, ki si doslej ni našel enakovrednega naslednika.

V svoji spremni besedi urednik zbirke Anton Slodnjak pojasnjuje nekatere dopolnitve in korekture Sovretovih prevodov ter izbor raznih variant, kratko pa se dotika tudi drugih prevajalcev Prešernovih nemško pisanih pesmi. Pri tem bo bralec nemških originalov in slovenskih prevodov, morda še ob primerjanju Župančičevih slovenitev, ugotavljal, da je Sovretov prevod bolj filološki, da je Sovre prevajal kot filolog in esteta, pa manj kot pesnik, da pa so Župančičevi prevodi bolj pesniški. Prav zato bodo po Slodnjakovem mnenju ti Sovretovi prevodi koristni najbolj tistemu, ki ne obvlada nemščine in ki bo lahko tako najbolj dosledno

Ob 125-letnici rojstva slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča

Ta teden smo obhajali 125. obletnico rojstva Josipa Jurčiča, enega izmed tistih slovenskih pisateljev, katerih dela še dolga desetletja po njihovi smrti sodijo med najbolj priljubljene spise.

Josip Jurčič je kot pisatelj izšel iz Levstikovega literarnega programa in je prvi slovenski resnični pripovednik, pisatelj prvega slovenskega romana (Deseti brat) in prve slovenske realistične povesti. Tedanji narodnostni boji, zlasti čedalje hujši boj za slovensko besedo, so spodbujali Jurčičovo narodno zavednost in njegovo prizadevanje, da bi dal slovenskemu ljudstvu za branje primernih knjig. Jurčičovo delo obsega narodopisne in poučne zgodbe, pripovedke in humoreske, sodobne in zgodovinske romane, novele in povesti ter dramsko delo. V svojem pripovednem delu je Jurčič upodobil domače življenje v preteklosti in sedanjosti ter opravil med Slovenci (deloval je tudi kot novinar in urednik) pomembno družbeno in politično nalogo.

Kot študent slavistike in klasičnega jezikoslovja na dunajski univerzi je Jurčič živel v veliki revščini, v glavnem od honorarjev, ki jih je prejemal za objavo svojih spisov v „Glasniku“, katerega je takrat izdajal Anton Janežič v Celovcu; pa tudi Mohorjeva družba v Celovcu mu je priznala posebno nagrado za njegovo izvorno povest „Jurij Kozjak, slovenski janičar“.

Ravno „Jurij Kozjak“ je tudi tisto Jurčičovo delo, ki je bilo prevedeno v največ jezikov, zlasti po zaslugi dr. Ferdinanda Kolednika, kateri živi zdaj v Podgorjah v Rožu, od koder nadaljuje svoja prizadevanja za utiranje poti slovenski književnosti med druge narode. Za to svoje delovanje je že leta 1945 prejel visoko priznanje Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki mu je izrekla zahvalo „za njegovo požrtvovalno delo na polju spoznavanja kulturnih vrednot, ki se pretakajo med evropskimi narodi“. Leta 1967 pa je Društvo književnih prevajalcev Slovenije dr. Ferdinanda Kolednika izvolilo za častnega člana „zaradi njegovih velikih zaslug pri uveljavljanju slovenske književnosti v svetu“.

sledil Prešernovim mislim, zaporedju besed in vsebini, izraženi v nemških stvaritvah.

Izdaja Prešernovih nemških pesmi v prevodu Antona Sovreta

pomeni dragoceno zanimivost na knjižnem trgu, dostojno počastitev pesnika in slovenskega kulturnega praznika ter obogatitev Prešerniane.

Nova galerija v Beljaku

Zadnje soboto je bila v Beljaku odprta nova umetnostna galerija, ki se bo po zagotovitvi lastnikov odvetnika dr. Albina Ortnerja in njegove žene Friederike izključno posvečala le sodobni koroški umetnosti. Trije razstavni prostori so bili z dokajšnjimi denarnimi sredstvi urejeni v baje najstarejši hiši Beljaka (na ogalu Glavni trg—Rotovski trg), tako da predstavlja galerija posrečeno zvezo med preteklostjo in sedanjostjo.

Otvoritev galerije je potekala v navzočnosti številnih visokih predstavnikov od beljaškega župana ing. Rescha preko dvornega svetnika dr. Polleyja kot zastopnika koroške deželne vlade do zveznega kanclerja dr. Klause (ki pa se je otvoritve udeležil seveda le kot sorodnik lastnika). Prva razstava v novi galeriji združuje kar 13 koroških umetnikov, namreč 12 slikarjev in grafikov ter enega kiparja; poleg tega je na tej

razstavi zastopana tudi še umetna obrt, predstavljena za eksponati beljaškega zlatarskega ateljeja. Lepe načrte pa ima nova galerija tudi za bodočnost: še v letošnji sezoni namerava prirediti tri velike razstave. Prva prireditev bo posvečena koroški pokrajini, jeseni bo v galeriji razstava del Antona Mahringerja, za konec leta pa je predvidena še posebna božična razstava.

KULTURNE DROBTINE

● Na občnem zboru, ki ga je imela Slovenska matica prejšnji teden v Ljubljani, je bilo povedano, da je delo te stare kulturne ustanove tudi v zadnjem obdobju potekalo zelo uspešno. Slovenska matica je izdala povprečno vsako leto okoli osem knjig v razmeroma visoki nakladi. Za predsednika Slovenske maticе je bil znova izvoljen prof. dr. France Koblar, za podpredsednika prof. dr. Fran Zwitter in dr. Franjo Smerdu, za tajnika dr. France Bernik in za gospodarja prof. dr. Vladimir Murko. Občni zbor je pozdravil tudi zastopnik Matice Hrvatske, ki je omenil zgodovinsko sodelovanje obeh ustanov.

● V dneh od 15. do 20. marca bo na Dunaju tradicionalni filmski teden, prirejen pod imenom Viennele 1969. Letos bodo v tem okviru pod geslom „Življenje v tem času“ predvajali 28 kratkih in celovečernih filmov iz 15 dežel. Poleg Avstrije, ki bo zastopana z enim samim kratkim filmom, bodo sodelovale Francija, Japonska, Madžarska, Švedska, Brazilija, Nemčija, Češkoslovaška, Nizozemska, Italija, Velika Britanija in Jugoslavija, medtem ko se bo švica podobno kot Avstrija pridružila z enim kratkim filmom. V okviru festivala bo tudi mednarodno posvetovanje o pospeševanju filma v Evropi.

● Ljubljana se že pripravlja na tradicionalne poletne kulturne prireditve, ki bodo letos prirejene že sedemnajstič. Glavni poudarek letošnje manifestacije bo — kakor vsako drugo leto — na opernem bienalu, na katerem bodo poleg domačega opernega in baletnega ansambla sodelovale tudi tuje skupine. Med izvajalci koncertnega sporeda bodo tudi letos dunajski „Sängerknaben“, lepa pepestrijev sporeda pa bodo nastopi domačih in tujih folklornih ansamblov.

● V Brežah bodo letos — kakor smo v našem listu že poročali — priredili jubilejne 20. poletne kulturne prireditve na Petrovi gori. Poleg tega pa bodo obhajali v Brežah letos tudi še drugo jubileje: moški pevski zbor slavi letos svojo 100-letnico, mestna godba pa ima 70-letni jubilej. Te dogodke bodo razumljivo praznili s primernimi prireditvami in slovesnostmi.

● Letos septembra bodo v Mariboru praznili 50-letnico tamkajšnjega Slovenskega narodnega gledališča. Drama bo za to priložnost uprizorila krstno predstavo Primoža Kozaka „Che Quawara“, opera pa krstno predstavo opere Kruna Cipčija „Dundo Maroje“. Prireditelji bodo tudi spominsko razstavo.

Muzej solidarnosti v Skopju

Muzej sodobne umetnosti v Skopju nima v svetu dvojnika. To je edini muzej, ki so ga ustanovili s poklonjenimi deli umetnikov z vsega sveta. Do akcije je prišlo takoj po katastrofalnem potresu v Skopju 26. julija 1963, ko so na pobudo mednarodnih združenj likovnih umetnikov in kritikov poslali klic za pomoč porušenemu mestu.

Akcija umetnikov je obrodila sad. V številnih mestih sveta so organizirali posebne razstave del, ki so jih umetniki poklonili Skopju. Ob tem seveda niso izostali tudi jugoslovanski umetniki. Ta lepa in edinstvena akcija se nadaljuje še danes, ko poklanjajo umetniki svoja dela skopskemu muzeju; razumljivo pa tudi muzej sam vlaga precejšnja sredstva za odkup.

Ob petletnici te muzejske ustanove so na skopskem Kalu, na vzpetini v središču mesta, od koder je zelo lep pogled na vso skopsko ravnino, začeli graditi novo stavbo, v kateri bodo že čez leto ali dve dobila prostor dela umetnikov iz najrazličnejših dežel sveta. Projekt za izgradnjo muzeja sodobne umetnosti v Skopju je delo trojice poljskih arhitektov, poljska vlada pa je projekt poklonila Skopju. Že pred potresom leta 1963 so napravili načrte za gradnjo ustanove za sodobno likovno umetnost,

ki bi delala po sodobnih muzeoloških načelih; z ustanovitvijo muzeja sodobne umetnosti so to zamisel uresničili.

Izredna in stalna solidarnost umetnikov z vsega sveta s Skopjem od leta 1963 do danes je omogočila pričetek ustanavljanja popolnoma svojevrstne umetniške kolekcije. Z akcijo poklonjenih del je prišlo do možnosti, da bi v Skopju sestavili izbrano kolekcijo sodobnih likovnih del cele vrste umetnikov iz različnih krajev sveta in z različnimi likovno estetskimi usmeritvami. Ustvarjena kolekcija vsebuje posebnosti, ki jo izločajo iz vrst drugih muzejev take narave. V kolekciji se je doslej nabralo 1737 del, od teh so jih 1624 poklonili, odkupili pa 113; v kolekciji je zastopanih 37 držav in 891 umetnikov.

Muzej je že priredil tudi nekaj razstav v Skopju in drugih jugoslovanskih mestih. Posebno pozornost pa posveča domači makedonski umetnosti, ki jo bo muzej prikazal doma in v tujini. Poleg prirejanja razstav in zbiranja umetniških del pa opravlja muzej v okviru svoje znanstveno raziskovalne in kulturne dejavnosti še sistematsko zbiranje in urejanje dokumentacije, ki se nanaša na zgodovino sodobne makedonske umetnosti.

„Vojni duh“ med doraščajočo mladino

Dva angleška strokovnjaka sta se temeljito pozanimala za vprašanje, ali je človek že po naravi vojaško nastrojen ali ne. In sta prišla do zaključka, da se človek rodi kot pacifist, da pa postane vedno bolj — bojevit. Do teh zaključkov sta prišla na podlagi podatkov, ki sta jih zbrala med 5000 mladimi ljudmi od otroške do mladeniške dobe; in sicer sta se pri tem omejila predvsem na angleško, ameriško ter zahodno-nemško mladino.

Ugotovila sta, da je otrok do devetega leta starosti v glavnem miroljuben, da pa že pri devetih letih zadobiva „napadalne ambicije“, pri 12 letih pa deček že začne sanjati o junaštvu in slavi, medtem ko pri 15 letih postane že „patriot“ in deli ljudi v dvoje — na „dobre“, ki so vsi „njegovoga“ rodu, dočim so vsi ostali „slabi“ ljudje.

Na vprašanje o krivdi za drugo svetovno vojno na primer so anketirani otroci in mladinci skoraj stoodstotno prtili krivdo „drugim“ narodom; celo nemški otroci so krivdo valili na „druge“, pa čeprav so pripisovali vsaj del krivde Hitlerju, ki pa da „ni bil pravi Nемец“.

Se bolj zaskrbljujoče pa je to, kaj misli povprečen mladenič ali povprečna mladenka v svoji že nekoliko odrasli dobi o bodočnosti. Sedemnajstletno nemško dekle na primer pravi: „Do tretje vojne mora priti. Po določenem obdobju miru se ljudje utrudijo; prepričana sem, da so ljudje že utrujeni in da se bo tretja vojna kmalu začela.“ Še hujše je mnenje nekega mladeniča iz Münchena: „Vojna je neizbežna, da

bi ne prišlo do prenaseljenosti.“ Neki angleški vrstnik tega nemškega bojeviteža meni: „Vojni se ne moremo izogniti, kajti vsi ljubimo prigodo in slavo.“ Njegov ameriški tovariš pa izjavlja: „Rad bi šel v vojno, da samega sebe preizkusim in spoznam, ali sem takšen, za kakršnega se imam, to se pravi, ali sem sposoben ubijati, ali pa sem strahopeten.“

Kakor vidimo, nekateri mladeniči ocenjujejo vojno kot priložnost, da pokažejo svojo močnatost. Toda če to velja za dečke in mladince, niso daleč od tega niti dekleta, kakor kaže odgovor, ki ga je dalo pri anketi neko italijansko dekle: „Vojna je lepa, ker človek lahko postane slaven, ne da bi umrl.“

Ugotovitve, do katerih sta prišla oba angleška izvedenca, bi bile naravnost porazne, če bi tak „vojni duh“ vladal pri vsej današnji mladini. Da pa temu le ni tako, kaže primer japonske mladine, ki je v tem oziru povsem drugače usmerjena. Tako se na primer izjava 15-letnega japonskega dečka glasi: „Vojna ni pravična, ne glede na to, zakaj se je začela. Jedrska energija se sme izkoristiti izključno v miroljubne namene. Moramo zaupati v Združene narode.“ Kot komentar k temu izvedenca navajata izkušnje, ki jih imajo Japonci z atomsko bombo, ter poudarjata, da „njihov pacifizem dela močan vtis“.

Hkrati se angleška izvedenca tudi sprašujeta, od kod že pri dečkih in nedorasli mladini, torej že od devetega leta starosti naprej ta težnja po junaštvu, patriotizmu, celo vojni? Psihologa menita, da je treba razlog temu iskati v vzgoji,

seveda v zgrešeni vzgoji. Pri tem ne navajata morda pomanjkanje pacifistične vzgoje s strani staršev, pač pa zgrešeno osnovno vzgojo, ko starši otroka stalno napadajo s pripombami „bodi miren“, „pusli me pri miru“, „zakaj ne sedi mirno“ in podobno. Otroci na vse to „nasilje“ zato odgovarja z željo po tem, da bi tudi on vsilil drugemu svojo voljo.

Vendar ni za to borbenost otrok in mladine ves razlog samo v tem, kajti v nasprotnem primeru bi tudi japonska mladina bila bolj vojaško in borbeno nastrojena, v nasprotnem primeru bi ne imeli na svetu toliko mladine, ki je resnično protivojaško usmerjena. Razumljivo pa zaradi tega krivda ali odgovornost staršev prav nič ni manjša in je za dokaz, da pri vzgoji nekaj le ni povsem v redu, treba opozoriti samo na splošno razširjeno navado ali razvado, da starši otrokom najraje kupujejo take igrače, ki jih naravnost sistematično vzgajajo k bojevitosti.

Kakor je torej res, da se med doraščajočo mladino začena uveljavljati razpoloženje, ki je daleč od pacifizma, pa je tudi res, da bi se te težnje mogle usmerjati drugam — seveda če bi bili starši sami na čistem, kaj je njihova naloga in če bi imeli tudi dovolj volje, da svojim otrokom posvetijo toliko časa, kolikor bi ga morali. Poleg tega pa bi po vsej verjetnosti morala v tem oziru odigrati svojo vlogo tudi šola, za katero je znano, da razlaga na primer zgodovino dokaj pristransko, in to ne le v tej ali oni državi, marveč povsod po svetu, ko se določeni „patriotizmi“ razpihujejo do skrajnosti.

Občni zbor HP v Bilčovsu

V nedeljo 2. marca je bil pri Miklavžu v Bilčovsu občni zbor tukajšnje Hranilnice in posojilnice. Začel ga je predsednik upravnega odbora Miha Zablatnik, ki je izrekel pozdrav navzočim zadrušnikom, kateri so se zbrali v prav lepem številu, da pregledajo delo in uspehe svoje zadruge. Poseben pozdrav je veljal glavnemu revizorju ZSZ dipl. frg. Andreju Millonigu, ki je na občnem zboru zastopal našo nadzorno organizacijo — Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu.

Po uvodnih formalnostih — za zapisnikarja občnega zbora je bila izvoljena nova tajnica zadruge Irmi Boštjančič, za overovatelja pa Matevž Weber, p. d. Cinkman v Zelučah, in Peter Pajnter na Muškavi, medtem ko je zapisnik zadnjega občnega zbora prebral Jano Ogris st. — so sledila poročila o delovanju zadruge v zadnji delovni dobi. Poročilo upravnega odbora, ki ga je podal predsednik Miha Zablatnik, je izpopolnil še poslovodja Jože Boštjančič. Za nadzorni odbor je poročal njegov predsednik Franc Štingler, ki je posredoval zbranim zadrušnikom tudi pregled letnih računov za leto 1967; k pregledu je dodal svoje pripombe in pojasnila tudi zastopnik Zveze slovenskih zadrug.

Vsa podana poročila so navzoči zadrušniki z zanimanjem poslušali in jih soglasno odobrili. Iz poročil je bilo razvidno, da naša Hranilnica in posojilnica dobro napreduje, oba odbora pa sta svoje delo opravljala povsem v duhu zadrugne ideje. Prav tako je bilo prebrano tudi poročilo o reviziji, ki jo je v letu 1968 opravila pri zadruzi naša revizijska centrala.

Iz zgodovine naše zadruge in iz poročil bi povzeli naslednje podrobnosti: Hranilnica in posojilnica v Bilčovsu je bila ustanovljena na občnem zboru 2. junija 1910 in dne 17. 6. 1910 vpisana v zadrugni register pri deželnem kot trgovskem sodišču v Celovcu. Začetek je bil skromen; delovanje je bilo tedaj omejeno na denarni promet in na poslovanje ob nedeljah po maši. Toda tedanji odborniki so nesebično izpolnjevali svoje dolžnosti, ljudje so jim zaupali in delo se je dobro razvijalo. Mnoge težave pa je morala prestati zadruza v vojnih letih. Zaprleba premoženja in razpust zadruge je bil hud udarec in mnogi so že napravili križ čez naše delo, ker se jim je zdelo, da je zadruza dokončno likvidirana. Toda znova je zaživela med nami zadrugna misel, spet smo spoznali potrebo, da bi bila zadruza našim ljudem v pomoč in oporo. Po vojni smo šli na delo z novim

poletom. V začetku je šlo težavno, toda iz leta v leto korak za korakom naprej. Začeli smo tudi z blagovnim prometom, ki se je po začetnih težkočah ob trdni volji nenehno stopnjeval. Ob podpori ZSZ je bil zgrajen zadrugni dom, z nesebičnim in smotnim delom pa so bili ustvarjeni pogoji, da je zadruza postavila svojo bencinsko črpalko. Prešli smo tudi na celodnevno poslovanje in tako smemo upati, da bo zadruza živela in cvetela še

naprej v dobrobit naših zadrušnikov.

Ker sta oba odbora dobro delovala, so jim navzoči zadrušniki s soglasno razrešnico izrekli priznanje in zahvalo za njih trud. Na sporedu so bile še volitve nadzornega odbora (upravni odbor se namreč voli le vaka tri leta) ter je občni zbor na predlog izvolil oziroma potrdil dosed. odbor, katerega člani so Franc Štingler na Muškavi, Gašpar Ogris-Martič v Bilčovsu, Miha Miškulin v Branči vasi, Tomaž Ogris v Stranjah in Blaž Gaser v Kajzazah.

S pozivom vsem zadrušnikom, da tudi v bodoče ostanejo zvesti zadrugni misli in domači zadrugi, je predsednik zaključil občni zbor.

Gradnja cest na Koroškem

Deželni referent za gradnjo cest namestnik deželnega glavarja dr. Weissmann je imel prejšnji teden tiskovno konferenco, na kateri je zastopnike koroškega tiska seznanil s podrobnostmi gradnje cestnega omrežja na Koroškem. Njegovo poročilo je obsegalo pravzaprav dva dela — prvi del je veljal gradnji modernih avto cest, drugi del pa modernizaciji oziroma vzdrževanju že obstoječih državnih in deželnih cest.

Glede avto cest je treba vsekakor ugotoviti, da gre pri tem za velikanske projekte s še bolj velikanskimi gradbenimi stroški, tako da je na tem področju možno le postopno izvajanje načrtov. Tako je tudi z gradnjo avto ceste med Celovcem in Beljakom, kjer je sicer videti obsežna gradbišča, vendar bodo prvi kilometri te moderne cestne povezave izročeni prometu predvidoma šele v jeseni 1970. Gradnja te ceste do Podkloštra pa bo po vsej verjetnosti trajala celo do leta 1977, seveda če bo šlo vse v redu in če ne bo zmanjkalo finančnih sredstev. Ravno v tem oziru pa bi bil vsak optimizem — vsaj na podlagi dosedanjih izkušenj — neupravičen, zlasti ker je hkrati v gradnji tudi avto cesta skozi Ture, kjer bodo letos jeseni začeli graditi cestni predor.

Medtem ko je pri gradnji avto cest treba računati z milijardami šilingov, je na področju državnih in deželnih cest mogoče marsikaj ustvariti tudi že z milijoni. V ta namen bodo na Koroškem letos izdali predvidoma 351 milijonov šilingov, in sicer so ta sredstva predvidena tako za popravilo in modernizacijo že obstoječih cest kakor tudi za uresničitev novih projektov.

Med načrte, ki jih hočejo uresničiti še tekom tega leta, spada tudi dovoz k Ljubeljskemu predoru; prav tako pa bo treba izgotoviti ceste, ki vodijo k mejnim prehodom na Korenu in na Jezerskem. Precejšnja sredstva pa bodo tudi letos potrebna za odstranitev okvar, ki jih je na cestah spet v velikem obsegu povzročilo zimsko zmrzovanje.

Medtem ko je pri gradnji avto cest treba računati z milijardami šilingov, je na področju državnih in deželnih cest mogoče marsikaj ustvariti tudi že z milijoni. V ta namen bodo na Koroškem letos izdali predvidoma 351 milijonov šilingov, in sicer so ta sredstva predvidena tako za popravilo in modernizacijo že obstoječih cest kakor tudi za uresničitev novih projektov.

Med načrte, ki jih hočejo uresničiti še tekom tega leta, spada tudi dovoz k Ljubeljskemu predoru; prav tako pa bo treba izgotoviti ceste, ki vodijo k mejnim prehodom na Korenu in na Jezerskem. Precejšnja sredstva pa bodo tudi letos potrebna za odstranitev okvar, ki jih je na cestah spet v velikem obsegu povzročilo zimsko zmrzovanje.

Izletv Planico

Slovenska mladina vabi svoje člane in prijatelje na zaključno prireditev smučarskih poletov, ki bo v nedeljo 23. marca 1969 na novi 160-metrski velikanki v Planici.

Prevoz v Planico in nazaj stane na osebo 50 šillingov. Prijaviti se je možno ali pisмено na naslov: Slovenska mladina, Gasometregasse 10, 9020 Celovec - Klagenfurt, ali pa po telefonu na številko: (0-42-22) 85-6-24, in sicer do ponedeljka 17. marca.

Ker je zanimanje za izlet zelo veliko, priporočamo, da se zaradi omejenega števila udeležencev čimprej prijavite.

Odbor

Predavanje o plebiscitu je razburkalo duhove

Za petdesetletnico plebiscita odnosno ob pravi na to bo izšlo več del in člankov esejistične pa tudi znanstvene vsebine. Poleg uradne publikacije, ki predvideva v prvi vrsti le spominske in esejistične članke, je napovedana objava disertacije mlade Korošice dr. Klavdije Kromer „Koroški plebiscit iz ameriškega vidika“; za to delo je dr. Kromer izkoristila svoje študijsko bivanje v Ameriki, kjer je pregledala vse tozadevne ameriške vire.

Že nad deset let se bavi s problematiko koroškega ljudskega glasovanja višji državni arhivar dr. Rudolf Neck, ki je s posebnim dovoljenjem imel dostop do dunajskih virov o delu avstrijske mirovne delegacije v Saint Germainu (ki so danes splošno dostopni), pa tudi do še vedno nedostopnih koroških arhivov. Delo, ki je bilo že za 40-letnico plebiscita več ali manj gotovo in ni bilo objavljeno le zaradi tedanje situacije okrog južnotirolskega vprašanja, bo za petdesetletnico izšlo v publikaciji Koroškega zgodovinskega društva „Carinthia“.

Povzetek iz tega dela je bil v bistvu vsebina predavanja dr. Rudolfa Necka dne 25. februarja 1969 v celovškem muzeju pod naslovom „Koroški osvobodilni boj 1918—1920 in sodobno zgodovinsko raziskovanje“. Predavanje, ki je bilo izredno dobro obiskano, je hudo razburkalo duhove koroških nemških nacionalistov. Predavatelj je namreč na osnovi svojih raz-

iskovanj in študija doslej nedostopnih avstrijskih virov pospravil s tako priljubljenimi, tradicionalnimi gledišči, ki so poudarjala le vojaško in narodnopolitično plat vprašanja, ter dokazal, da so drugi momenti, zlasti diplomatska prizadevanja avstrijske delegacije in splošni mednarodni položaj ter še posebej italijanska pomoč več prispevali k ugodni rešitvi, kot se je do danes priznavalo. Predavatelj je nasprotno dobro podkrepil tezo, da je vojaška akcija koroškega obrambnega boja v poletju 1919 doživela popoln poraz in se je zahvaliti predvsem „nenasitnim“ zahtevam Jugoslavije, pred katerimi je svaril celo član jugoslovanske delegacije Smodlaka, ter nesoglasju med zmagovalnimi silami, da tedaj ni prišlo do meje na Dravi, katero je zagovarjal tudi avstrijski koncler dr. Renner.

Čeprav je dr. Neck na koncu svojega izražanja izrazil priznanje tudi obrambnemu boju, ki da je svet opozoril na koroško vprašanje, in ocenil izvedbo glasovanja kot odlično in v primerjavi s podobnimi glasovanji po prvi svetovni vojni kot vzorno, ušesa koroških nemških šovinistov predavanja niso prenesla. To je bilo slišati že po kratki, hitro ukinjeni razpravi neposredno po predavanju, opaža pa se tudi v odmevu v reakcionarnem tisku, ki ne more prenesti kritike tako priljubljene teze o samosvojjih zaslugah za „nedeljeno Koroško“. V zagovor te svoje teze brezobzirno prikazuje primer

Južne Štajerske, ki baje samo zaradi tega ni prišla pod republiko Avstrijo, ker Štajerska ni izvedla obrambnih bojev, pri tem pa prezre, da je bila Južna Štajerska z izjemo mest popolnoma slovenska zemlja.

Zakaj vendar ne opozarja na Južno Tirolsko? Menda zato, ker je bilo iz predavanja vsaj slutiti, da so za zeleno mizo tudi malo barantali med Južno Koroško in Južno Tirolsko! Saj je vendar šele na pobudo Italije — kakor je predavatelj omenil — odšla tudi koroška delegacija v Pariz in so na Koroškem v zvezi z Italijo obstojali še bolj čudni načrti. Vsekakor pa so se „tolažili“, da bo Južna Tirolska tudi pod Italijo ostala še po petdesetih letih nemška, medtem ko „nemškemu“ prebivalstvu na Južnem Koroškem niso prisojali toliko odpornosti.

Predavanje dr. Necka je prineslo brez dvoma precej novih pogledov na dogajanje pred petdesetimi leti in bo najavljeno delo, v kolikor bo ostalo na dosedanji osnovi, verjetno izzvalo še več zanimanja, gotovo pa prispevalo važen del k potrebni objektivizaciji vprašanja po petih desetletjih. Dokončna objektivna sodba o koroških bojih in o koroškem glasovanju ter o dogajanju na mirovni konferenci po prvi svetovni vojni pa bo mogoča šele, ko bodo dostopni vsi tozadevni arhivi v Angliji, Franciji in zlasti Italiji. To je dejal tudi predavatelj dr. Neck.

Pevski večer na Ravnah

Pred nedavnim je DPD „Prežihov Voranc“ na Ravnah na Koroškem (Slovenija) priredilo srečanje pevskih zborov, pri katerem je sodeloval tudi pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“ iz Pliberka.

Predsednik občinskega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij inž. Mitja Šipek je v izbranih besedah obrazložil pomen tega srečanja. Med drugim je dejal, da prireditelj ni namenjena tekmovanju in medsebojnemu ocenjevanju zborov, marveč ima namen, da zbere ljubitelje pesmi, ki naj eden drugemu zapoje v pozdrav. Poudaril je, da je v pesmi velika moč, kajti ni dobrega človeka, ki si ob ubrano zapeti pesmi ne bi želel, da izgine iz sveta vse hudo in grdo ter zavlada v zdušje plemenitosti, prijateljstva in medsebojnega spoštovanja v sedanjosti in v bodočnosti.

Na prireditvi je nastopilo devet zborov. Peli so po večini narodne pesmi. Vsak zbor jih je pel po svoje, saj so bili zbori zbrani od Podjune do Mislinjske doline. Eni so peli kvalitetno, drugi bolj po domače — a vsi od srca, da so poslušalci s pesmijo zaživeli in zavriskali od Pliberka preko Črne do Velenja.

Prvi je nastopil moški pevski zbor „Šentanevski pavri“, ki ga povečini sestavljajo kmetje, poleg njih pa sodeluje nekaj delavcev in upokojenec; najmlajši član tega zbora ima 21, najstarejši pa 76 let. Za njim se je predstavil zbor iz Črne; znano je, da v Črni pevcev nikdar ni manjkalo. Črnjanom je sledil moški pevski zbor društva upokojenec iz Prevalj, ki ga že vsa leta vodi upokojeni učitelj Ivan Lebič. Potem je nastopil tudi še mešani zbor prevaljskega društva upokojenec, kajti na Prevaljah imajo kar tri pevske zборе in poleg

njih še poseben šolski zbor. Za prevaljskimi upokojenci je pel mešani pevski zbor iz Mislinje, nato pa dvanajstčlanski fantovski zbor ravenske gimnazije pod vodstvom prof. Tonea Tratnika. Prav tako sta se uspešno uveljavila moški zbor DPD „Svoboda“ Prevalje, ki je nastal iz znane „okteta izpod Uršlje“, ki ga vodi učitelj iz Črne Marijan Trdina, ter „Koroški oktet“ z Raven pod vodstvom prof. Jožeta Leskovarja.

Bogati spored je zaključil moški pevski zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka pod vodstvom zborovodje Fol-tija Hartmana, kateri je potem vodil tudi še skupni nastop vseh pevcev.

Srečanje pevskih zborov na Ravnah je bilo izredno bogato in lepo doživetje tako za vse sodelujoče pevce, kakor še posebej za neštete poslušalce, ki so z globoko hvaležnostjo in navdušenim aplavzom sprejemali utrinke iz ogromnega zaklada slovenske pevske kulture.

Zveza slovenskih žena

Vabilo na

občni zbor

ZVEZE SLOVENSkih ŽENA

ki bo v soboto 8. marca 1969 s pričetkom ob 12.30 uri v Dijaškem domu SŠD v Celovcu, Tarviser Straže 16.

Na dnevnem redu bodo poročila, volitve novega odbora in razno.

Odbor

Pliberk

Minuli ponedeljek je bil pogreb znanega in spoštovanega gostilničarja Hansa Pleschiutchniga — Lamplwirta v Pliberku. Zbrala se je ogromna množica žalnih gostov, kar izpričuje, da so pokojnega gostilničarja cenili vsi brez razlike kakršnega koli mišljenja ali prepričanja.

Pokojni je bil objektiv in uvideven mož, gostoljuben in prijazen nasproti vsakemu gostu. Znal je povedati tudi kako šaljivo, da je spravil vse v dobro voljo. Poleg mnogih lepih trenutkov je v življenju prestal tudi težke preizkušnje, če se spomnimo na primer nesrečnega leta, ko sta dva sinova zgubila življenje pri prometni nezgodi ter mu je umrla prva žena; enega sina pa mu je pobrala zadnja vojna. Pozneje se je spet poročil in iz

lega zakona izhajata dva otroka, krepka in bistra fanta, s katerima je razumljivo imel veliko veselja.

Zadnja leta pa je Hansa Pleschiutchniga mučila bolezen; vedno bolj in bolj je hiral, dokler ni smrt pretrgala nit njegovemu življenju. V času bolezni mu je bila dobra žena zvesta in požrtvovalna pomočnica in tolažnica. Sedaj krije njegovo telo domača zemlja pod Libičem, kjer naj v miru počiva. Žalujoci ženi in otrokom ter ostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Vabilo

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na predstavo satirične komedije

Martin Krpan

ki bo uprizorjena v nedeljo 16. marca ob 14.30 uri popoldne v mestni dvorani „Burg“ v Veli-kovcu.

Po povesti Frana Levstika in ljudskem pripovedovanju je komedijo priredil Joža Vombegar.

Vstopnice v predprodaji v pisarni KKZ v Celovcu, Viktringer Ring 26, pri prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine in pri blagajni pred predstavo.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometregasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.

KOLEDAR

Petek, 7. marec: Tomaž
Sobota, 8. marec: Janez
Nedelja, 9. marec: Frančiška
Ponedeljek, 10. marec: 40 mučencev
Torek, 11. marec: Sofronij
Sreda, 12. marec: Gregorij
Četrtek, 13. marec: Teodora

Ženske rastejo moškim čez glavo

Zdravniki in biologi so z znanstveno statističnimi podatki potrdili v glavnem že znano dejstvo, da ženske počasi rastejo moškim čez glavo, in sicer v pravem pomenu besede. Res je, tudi možje postajajo večji — v minulih 50 letih se je povprečen moški „podaljšal“ za štiri centimetre — toda pri tako imenovanem nežnem spolu gre ta reč znatno hitreje: v istem obdobju so ženske „zrasle“ za osem centimetrov.

Ne samo telesna višina kot taka, tudi roke in noge, se pravi dlani s prsti in stopala, so spričo splošne rasti izpostavljene nenehnim spremembam. Tovarne konfekcijske obleke ter čevljev in rokavic so ugotovile, da so jim obležali v skladiščih izdelki v velikostih, ki so še pred leti veljali za normalno žensko mero.

Z drugimi besedami: pri vsakem novem izdelku je treba upoštevati, da sta se pri

ženskah spremenili velikost in postava. Dosedanji sistemi mer ne ustrezajo več, to so spoznale že mnoge ženske, ko so pomerjale ta ali oni konfekcijski izdelek. Obleke in plašči „njihove“ velikosti nenadoma niso več ustrezali v pasu ali po dolžini. Kljub brskanju ni bilo mogoče najti primerne velikosti in tako je bilo treba širiti ali daljšati, kakor pač. Marsikatera ženska, ki sta ji bila vzorec in kroj sicer všeč, je nejevoljna odšla iz prodajalne, ne da bi kaj kupila. Z daljšanjem in širjenjem so imele prodajalne konfekcije dodatne stroške.

Tovarne tkanin, obleke in obutve so se spričo tega odločile za nove standarde, ki bi ustrezali novim „velikostnim razmeram“ nežnega spola. Njihovi ljudje so opravili dolgo vrsto reprezentativnih meritev. Ugotovili so, da ima kakih 30 odstotkov žensk ozke, 45 odstotkov normalne in 25 odstotkov močne boke, pri čemer pa večji obseg obleke nikakor ne pomeni tudi večje dolžine.

Nadalje so pokazale meritve, da je mogoče 28,6 odstotka žensk prištevati k majhnim, 33,7 odstotka k srednjim in 19,3 odstotka k velikim. Zelo majhnih — telesna višina pod 154 cm — je 13, zelo velikih (nad 172 cm) pa samo 5,4 odstotka žensk. Na podlagi vsega tega so ugotovili, da je potrebnih okoli 80 novih kombinacij, če hočejo tovarne doseči, da bo lahko večina žensk kupovala konfekcijska oblačila brez večjih predelav.

Seveda bo minilo nekaj časa, preden se bodo nove ženske mere uveljavile v praksi, se pravi, preden bo vsa industrija oblačilne stroke uvedla nove norme. Ko pa bo to urejeno, bodo bolj zadovoljni vsi prizadeti, tako proizvajalci kakor trgovci in predvsem seveda ženske, ki bodo kupovale konfekcijska oblačila, izdelana po novih standardih. Poskus se je obnesel: pri oblekah z novimi merami se je odstotek potrebnih predelav zmanjšal za dve tretjini.

Ženske, ki bodo v prihodnje kupovale obleko „z obešalnika“, torej ne bodo več imele toliko jeze s predelavami. Seveda, če se bodo zastopnice šibkega spola še naprej daljšale in večale, bo treba čez čas ponovno meriti, da bodo pri krojevalci dobili ustrezne povprečne mere za konfekcijo.

Sledovi bogatega Kreza

Raziskovalci z ameriške univerze Harvard so odkrili na območju Sard v zahodni Turčiji razvaline templja, ki je bil zgrajen za časa Kreza, po vsej verjetnosti okoli leta 550 pred našim štetjem. Skupno s turškimi arheologi so kopali v Sardah, glavnem mestu zadnjega lidskega kralja.

Pod več metrov debelo plastjo zemlje in pepela so našli arheologi žrtvenik, ki so ga obdajali štiri bronasti levi. Po mnenju prof. Hanfmana s harvadske univerze, je bil ta žrtvenik postavljen na čast boginje Kybele, ki je lev njen simbol. Po vsem videzu je bil tempelj kasneje delno razdejan med povodnijo, po Krezovem porazu pa so ga Perzijci posvetili bogu ognja. Perzijci si očitno niso upali razbiti levov, saj so jih samo z zidom ločili od žrtvenika.

Pred oltarjem so arheologi odkopali temelje pravokotne dvorane, ki je bila za vernike, zraven pa ostanke tempeljske zakladnice.

Ista arheološka skupina je nadaljevala izkopavanje na kraju, kjer je stala sardska sinagoga. Ta je bila zgrajena leta 16 pred našim štetjem, ko so začeli Rimljani obnavljati Sarde, ki jih je razrušil potres. Na tistem mestu so našli raziskovalci mozaike in marmornate zidne obloge, razen tega pa številne predmete, ki so očitno iz bližnjih prodajaln. Tista sinagoga je zdaj že povsem obnovljena.

Kakih deset kilometrov severno od prejšnje lidske prestolnice so arheologi našli na tri grobišča in na vas iz bronaste dobe. Izkopali so velike glinaste vrče in druge sledove o lidskih obdelovalcih zemlje, ki so živeli v obdobju med 25. in 22. stoletjem. Odkriti grobovi so vsaj tisoč let starejši od vseh, ki so jih poprej našli na tistem področju. V teh grobovih so našli raziskovalci na glinasto posodo in na bronaste izdelke, med katerimi je razmeroma največ bodal.

Ivan Cankar:

NA KLANCU

27

Kje so vsi, ki so te ljubili in ki si jih ljubila? — Šli so in jih ne bo nikoli več...

Črne jagode so rožljale med prsli, ustnice so se premikale v molitvi — toda misli so se plazile težke in trudne po zemlji, niso se odprla nebesa, da bi posijal svetel žarek mednje.

„Izgubili so se, umrli so; zastoj so bile vse solze, zastoj si oslepela, zastoj se ti tresejo roke prezgodaj...“

○

V dolgočasnem jesenskem dežju je prihajal počasi visoko naložen voz po veliki cesti proti trgu. Vrh vrča in zabojev se je tresel razcapan človek, poskočil je, kadar je zadelo kolo ob kamen. Kljusasta konja sta stopala dretnaje, tudi voznik je dremal, in kadar je pokimal z glavo, se mu je usula s klobuka voda na kolena. Šlo je polagoma proti trgu, in ko se je ustavil voz pred štacuno, je plezal na cestu razcapani popotnik. Ozrl se ni nikamor, z drsajočimi, trudnimi koraki je stopal dalje, premočen, život upognjen, v roki majhno culo. Ko je prišel mimo krojača, ga je krojač pozdravil izpred praga:

„He, Tone! Mihov!“

Ni se ozrl, kakor da bi ga ne bil slišal, in je šel dalje, proti klanecu. Izpremenil se koro ni, odkar se je bil poslovil

od matere. Prav tako suh je bil, prav tako sključen, čemer in krmežljiv. Redke kocine so mu poganjale na bradi in pod nosom, lica so bila udrti, jetična. Ko je šel po klanecu, se je oddahnil za vsakim drugim korakom, postajal in je gledal navzgor.

Čevljar se je bil napravil v krčmo, ko ga je srečal.

„Mihov! Ali je oče, ali je sin?“

Popotnik je hotel dalje.

„Postani, človek! Ali ne poznaš svojih sosedov?“

Stopil je k njemu in ga je prijel za ramo. Tone se je ozrl nanj in je zamežikal z razbeljenimi, rdeče obrobljenimi očmi, kakor da bi bil pogledal v luč.

„Sin je, ampak če bi te ne pogledal od blizu, bi se zmotil. Kaj te je prignalo na klanec nazaj?“

„Ali so oče že doma?“

„Tvoj oče! Ni ga še doma, pa mislim, da pride tako, kakor si ti prišel... Stopi malo z mano, fant!“

„Moram domov.“

„Se nič ne mudi, prideš še tako prezgodaj in toliko ga ne bova spila, da bi vraf ne našla.“

Porinil ga je pred sabo v krčmo.

„Četrtnko ga prinesil! ... Zdaj lepo pij in pripoveduj!“

Tone je molčal in je gledal predse na mizo. Čevljar je pil.

„Torej pij! Trezen boš in molčal boš, kadar boš v grobu; zdaj pa govori in pij!“

Tone je izpil na dušek.

„No, kako je v svetu, a?“ je vprašal čevljar z malo pogljičim glasom.

„Jaz sem mislil, da so oče že doma,“ je odgovoril Tone zamišljen. „Zadnjič, ponoči, dva meseca je že od tega, sem bil pri oknu in oče so šli mimo in so me poklicali. Svetlo je bilo, videl sem jih natanko.“

„Sanjalo se ti je, fant!“

Tudi večina nahajališč sa- Najmlajša smaragdna žila je nedvomno v Sovjetski zvezi, v okolici mesta Sverdlovsk.

Marsikdo se vprašuje, katera barva zlata — bela ali rumena — se najbolj ujema z barvnimi dragulji! Čiste barve so najlepše na beli podlagi, zato jih zlatarji pri presoji polagajo na belo vato. Temno rdeči rubini se najbolj uveljavijo na rumeni barvi, medtem ko polagamo srednje močne barve celo na rjavo barvno podlago. Zato se zlatarji v glavnem oprijemajo prepričanja, da je treba vdelaati rubine, safirje in smaragde v rumeno zlato, kadar pa jih kombinirajo z diamanti, pa sežejo po bellem zlatu.

Ščurki, ki so že pred 300 milijoni let tekali po gozdovih ogromnih praproti in preslic, so ena najstarejših vrst insektov na svetu.

Do pred kratkim smo nanje gledali kot na nadležno, a neškodljivo golazen, ki si je za svoje prebivališče izbrala kuhinje, pekarnice, skladišča žita v pristaniščih in celo najdražje restavracije. V zadnjem času pa so znanstveniki odkrili, da so te šesteronoge, 1—10 cm dolge domače živali, ki jih poznamo 3500 vrst, prenašalci nevarnih boleznih in povzročitelji nadležnih alergij.

ZANIMIVOSTI

● Na otoku Alcatraz v zalivu San Francisco danes ni več znamenite kaznilnice. Toda v letih od 1934 do 1963, ko je bil na otoku sedež kazenske kolonije, so ni posrečilo pobegniti niti enemu zaporniku. Od 23, kolikor jih je poskušalo uiti, jih je 6 utonilo, 5 so jih čuvaji ustrelili, ostalih 12 pa so jih spet ujeli.

● Največjo množico, kar se je kdaj zbrala pri športnem dogodku, so zabeležili na olimpiadi v Londonu leta 1908 na cilju maratonskega teka. 250.000 ljudi je bilo navzočih, ko je v dramatičnih okoliščinah prvi prišel Italijan Dorando Pietri, ki pa je bil potem diskvalificiran.

● Prvi boj med črnci in belci sega v leto 1486, ko se je portugalski pomorščak Bartholomeu Diaz izkrcal v južni Afriki. Domačini so ga sprejeli sovražno, Portugalci pa so jim grozili s samostrelji, a črnci niso še nikoli videli podobnega orožja in ni naredilo nanje prav nobenega vtisa. Ko pa se je eden od samostreljov po nepredvidnosti sprožil in je puščica ubila črnega vojščaka, se je vnel boj, iz katerega so Portugalci komaj odnesli zdravo kožo.

Nevarni hišni gostje

Washingtonska zdravnica dr. Halla Brownova in dr. Harry S. Bernton sta poročala, da ščurki povzročajo astmo in izpuščaje na koži.

Ščurki so povsod. Podnevi se skrivajo za pohištvo in slikami, v špranjah in za grelnimi cevmi. Ko se stemni, prigomazijo na plan in začnejo iskati hrano. Razen odpadkov in vse človeške hrane so jih videli jesti tudi papir, črnilo in loščilo za čevlje.

V začetku petdesetih let so prvič ugotovili, da požrešni hišni gostje na nočnih pohodih prenašajo tudi bolezenske klice. Objavili so seznam nekaj sto virusov, bakterij in glivic, ki jih prenašajo insekti, poročilo pa je vsebovalo tudi domnevo, da ščurki povzročajo alergične reakcije. Zdravnica dr. Mary F. Lerner je opisala primer pacienta, ki je našel skrivališče ščurkov in jih pohodil. Po dveh dneh so se mu na koži pojavili srbeči izpuščaji. Srbenje je ponehalo šele takrat, ko je slekel obleko in čevlje, ki so bili onesaženi z ostanki ščurkov.

Dr. Brownova in njen kolega dr. Brenton svarita pred podcenjevanjem nevarnosti alergij. Ugotovila sta namreč, da je vsak drugi izmed 170 astmatičnih bolnikov alergično reagiral na ekstrakt iz ščurkov, ki so mu ga poskusno vtirli v kožo. Preiskala sta tudi 755 bolnikov z različnimi alergijami in ugotovila, da vsak četrti od njih kaže ob stiku s kašo iz ščurkov simptome alergije. Posebno dovtetni so bili Portoričani in črnci, v katerih domovih so ščurki stalni gostje.

Če so ščurki v hiši, higiena prav nič ne pomaga. Kajti alergijo povzročajoča snov, ki jo puščajo za seboj na nočnih izletih, prenese uro trajajoče kuhanje pri 100° C.

Zdravniki ne upajo, da bi mogli ščurke iztrebiti. Tudi z velikimi količinami strupa je v večini primerov mogoče le začasno razredčiti vrste teh kuhinjskih škodljivcev, ki držijo brez vode in hrane štiri tedne in bi v morebitni svetovni atomski vojni prenesli 100-krat večjo dozo žarčenja kot človek.

„Nič se mi ni sanjalo. Stal sem pri oknu in so šli mimo in so me poklicali.“

Pomolčala sta; čevljar je točil.

„Kje pa si bil takrat?“

„Ne vem, v Zalesju sem bil menda — ali pa tudi ne...“

„Kako... vraga! To boš vendar vedel, kje si bil! Kod pa si vse hodil?“

„Po svetu, koder so me gnali.“

„Kaj nisi imel nič dela?“

„Ne vidim.“

Čevljar je malo pomislil.

„No, seveda, če ne vidiš... Zakaj pa si potem šel od tod?“

„Kaj bi doma?“

„Kaj bi doma! Čemu pa si se zdaj vrnil?“

„Saj se nisem vrnil! Prišel sem mimo in pojdem dalje.“

Čevljar se je čudil zmerom bolj, gledal je po strani na jetični obraz, ki se je sklanjal preko mize, in nekoliko sočutja je bilo v njegovem pogledu.

„Kam pojdeš?“

„Kamorkoli! Kakor sem hodil doslej.“

Čevljar se je jezno nasmehnil.

„Dokler ne ostaneš v kakšnem jarku, ne?“

„Dokler ne ostanem v kakšnem jarku!“

Ostala sta do mraka v krčmi, potem pa se je Tone vzdignil.

Hiša je bila kakor takrat, ko se je poslovil. Stopil je v vežo in je odprl duri. Mati je sedela ob peči, vzdignila je glavo in je strmela nanj. Tone je položil culo na klop in je sedel za mizo.

„Kako pa vi, mati? Prišel sem mimo in sem stopil v hišo, da pogledam malo k vam.“

Govoril je počasi in nato je zakašljaval globoko iz prsi.

za oddih in razvedrilo

Branko Čopić:

Pripetljaj z mulo

Utrjeni Jovica Jež je ves dan kinkal na nekakšnem kljusetu, ki je mučniško omahovalo za Nikoletino in ga vsak čas butnilo z glavo v hrbet, da je bilo onemu končno že čez glavo. Nejevoljen se je obrnil in zakrilil z rokami:

— No, dobro, kljuse, dragi moj, če si le trohico tovariša, daj, glej malo na to, kaj delaš. Zavedaj se, bratec, da imamo za vratom polno nemških divizij in da meni ni do tvojega butanja.

Žalostni Jovica, na pol mrtev, vendarle ni pozabil, da je še vedno politični delegat v enoti in da mora intervenirati pri vsaki nepravilnosti.

— Nidžo, bratec, ni prav, da praviš konju tovariš. Bolj se mi zdi kot kak domač predmet...

— Heh, predmet! — se je kislo smejal Bursačina. — Naj ne bom nesrečen, on je revež, stokrat bolj svet in boljši od tistega oslička, na katerem je Kristus prihajal v Jeruzalem.

— Lahko je bilo Kristusu jezdit, ko takrat še ni bilo aviacije, — je zabundal Jovica in zaskrbeljeno pogledal v oblačno nebo. — Včeraj sem desetkrat naglavički zletel s kljusea v grmovje.

Prenočila sta globoko v Zelengori, skupaj s tifusarji. Jovica si je ovil povodec okoli roke in se stegnil poleg konja kakor mrtev, a zjutraj, ko se je zbudil, je namesto celega konja našel ob sebi samo povodec z glavo in umazan rep.

sikal izza bukve in že glasno zmerjal: — Mula, strela naj jo ubijel!

— Kje je?

— Hej, glej jo, tam leži. Jovica je pihnil, da bi si vsaj malo izvetril strah, a obenem se je že spomnil svoje delegatske vzgojiteljske naloge.

— Glej jih, kakšni so ti naši borci: na Neretvi so odvrgli topove, a naj jim bo, ni bilo poti, da bi jih prepeljal, pa jih glej sedaj, puščajo mule. Razumi to razmetavanje, če moreš. Nič nismo vredni.

— Beži, beži, skovir, spet si pričel svojo pridigo, — je pomahal Nikoletina. — Raje zajaši to mulo pa zbogom.

— Misliš, da je ne bom! — se je izprsil Jovica. — Ne bom dovolil, da bi kar tako odmetavali ljudsko imovino.

Odhitel je k muli in jo okobalil kar ležečo.

— Aha, v redu... Prr, hodil! Mula je mirovala, najbrž izmučena od naporov in gladi.

— Prr, vstani, dijo! — je še glasneje zavpil Jovica in brcnil žival s coklami, toda ker je mula molčala kar naprej, se je obrnil k Nikoletini: — No, fresni jo z nečim, da ji izbijeva oportunitizem iz glave.

Nikoletina je s coklo brcnil mulo v križ, jo sunil še enkrat in pomirljivo rekel:

— Bojim se, Jovo, da ne bo šla. Mrtna je.

— Kaj praviš?

— Crknila je, reva, to je. Jovica je hitro razjahal, kot da bi bil sedel na vroči peči, in gluho iztisnil:

— Glej no. Kaj praviš na to? Propad na vseh straneh, ali ne?

Nikoletina je molčal, nato se je oglasil, mirno in slovesno:

— Kaj pravim, vprašaš? Pravim, da je zmaga zagotovo naša.

— Odkod imaš to ugotovitev, za

boga svetega, bratec? — se je uprl Jovica.

— Odkod! Kaj ne vidiš, bog te ne zadeni!

— Bogme, ne vidim.

— Glej ga no. Kaj nisi nikdar nikogar slišal reči: krepak je kot mula.

— Sem, a kaj potem?

— Kako, pa kaj? Mulo imajo za najmočnejšo stvar, najbolj trmasto, pa je tudi ona pokleknila in crknila na svoji poti, a naši so se prebili in odšli dalje. Je tako, ha?

— Bogme, je! — je oživel Jovica.

— Tovariši so se izvlekli.

— Kaj praviš na to, moj modrijan?

— Veš, kako je, — je bil v zadregi Jovica.

— Pa, saj nam je brigadni komisar vedno pravil, da žene ljudi naprej neka ideja. Jaz si razlagam, da je to ideja...

— Aha, ideja, seveda, bratec! — je zakrkal Nikoletina. — Tudi jaz tako pravim. In kljuse je nekakšna ideja, ker tudi ono gre nekam, jaz razumem to, in mula je ideja, ker tudi na njej lahko nekam odideš, ali dragi moj, nas ne nosi ne konj in ne mula, ampak tista prava ideja, ki v naših glavah dela kot motor, a ona je močnejša od vsega živega in pripeljala nas bo do Berlina. Je tako?

— Kako nekam čudno postavljajš te stvari, — je zaskrbelo Jovica.

— Ne, ne, ne boj se zame! — ga je pričakal Nikoletina. — Sedaj sem čisto miren. Saj vidiš, da je na Zelengori vse, kar je živega, pokleknilo, razen nas, seveda, in te naše, kot pravimo, ideje.

— Seveda, vidim, — je skromno priznal Jovica, — to ti je ta nekakšna vražja ideja, ne da se.

— Eh, ko si že videl, kako je s tem, hitro pot za ušesa, pa naprej, za najino družbo.

Jovica je komaj slišno vzdihnil in vprašal:

— Je daleč do tega Berlina?

Nikoletina je vrgel mitraljez na ramo in zabundal kot s hruške:

— Pusti to, Jovica. Če ti ni bilo doslej mar kilometraže, ti je naj ne bo tudi vnaprej. Če bi nam šlo za to, ne bi niti odšli na to pot.

TA TEDEN VAM PREDLAGAMO:

Za dom in gospodinjo

- France Vardjan: **KAKTEJE**, opis in vzgoja kaktjev, 3il. 158 str., ilustr., br. 36.—
- Jakica Accetto: **OPREMLJAMO STANOVANJE**, nasveti za sodobno ureditev stanovanja, 112 str., ilustr., br. 24.—
- Branka Tancig: **KUHINJA**, načrtovanje in oprema 112 str., ilustr., br. 15.—
- **JEDI, KI NE REDE**, zdravstvena in praktična navodila ter recepti, 110 str., br. 16.—
- Prof. Dr. Leo Matajč-Marija Košak: **PREHRANA ZDRAVEGA IN BOLNEGA DOJENČKA**, 89 str., br. 19.—
- Eva Pavlin: **KAJ NAJ OBLEČEM**, nasveti za sodobno oblačenje, 86 str., ilustr., br. 12.—
- Dr. Anton Trstenjak: **ČLOVEK V STISKI**, prispevki k psihologiji osebnega svetovanja, 160 str., br. 14.—
- Letonja-Grum: **SADJE IN ZELENJAVA VSE LETO**, priložnik o konzerviranju živil, 200 str., ilustr. 48.—
- Jože Grom: **GOBE**, uporabne in neužitne gobe v besedi in sliki, ilustr., br. 20.—
- Dr. Fr. W. Foerstner: **ŽIVLJENJE MODROST**, knjiga življenjskih naukov za fante in dekleta, 436 str., ppl. 34.—
- **GREMO NA IZLET**, koristni napotki in nasveti za razne izlete, 104 str., ilustr., br. 12.—
- Kranberger-Založnik: **ORGANIZACIJA DELA V GOSPODINSTVU**, 68 str., ilustr., br. 5.—

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC, WULFENGASSE

Za dobro voljo

„Ne razumem, gospa, kako to, da imate vedno denar, ko pa je vaš mož bolešno skop?“

„Čisto enostavno. Vedno, kadar mu rečem, da bi rada k svoji materi nazaj, mi da denar za vožnjo.“

„Včeraj ponoči me je zbudil šum. Zgrabil sem svoj revolver, ko sem videl, da nekdo brska po mojem suknjiču.“

„In si streljal?“

„Ne.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker bi bil danes že vdovec.“

Na nekem nevarnem ovinku je kolesar hudo padel in ves krvav leži na tleh.

„Joj, pa menda niste padli?“ ga vpraša starejša ženska.

„Ne, sploh ne. Tako navadno stopam s kolesa,“ ji besno odvrne ponesrečenec.

Pepe se uči šofirati. Pri prvi uri vožnje ga vpraša inštruktor:

„Ali niste morda malce kratkovidni?“

„Ne da bi vedel!“

„Hm! Ali lahko preberete številko avtomobila, ki pelje pred nami?“

„Kje pa vidite avtomobil?“

„Sosedu, ali pravzaprav veste, da vaše kokoši stalno letajo po našem vrtu?“

„Da, to sem si že mislila.“

„Mislila?“

„Da,“ zažari sosedu, „čisto enostavno zato, ker nobene ni bilo več nazaj.“

„Matjažek,“ ukaže očka svojemu sinku, ko je prišla draga tašča na obisk, „daj babici še poljubček za lahko noč, potem pa pojdi k Franci, naj te pošteno umije!“

IZREKI

● Od prvega romana, katerega je ženska odprla skrivaj s petnajstimi leti, pričakuje na tihem prihod strastne ljubezni. (Stendhal)

● Sreča ni fisto, kar iščemo v ljubezni, ampak je sila notranje popolnosti, ki bogati življenje. (Henry Bordeaux)

● Malo žen pozna ljubezen. Toda vse imajo o njej pojem. Tiste, ki so jo poskusile, ne živijo za drugo, kot da obnavljajo to slast. Tiste, ki je ne poznajo, ne živijo za drugo, kot da bi jo poskusile. (Suarez)

— Pojedli so ga tifusarji, pri gospodu bogu!
Žalosten in osupel je stresel Nikoletino.

— Poglej! Na čem bom jahal sedaj, žalostna mi mati!

Nikoletina je sedel, zabuhel, s težko glavo, pogledal je ostanke konjička in modro rekel:

— Ja, ima glavo in rep, začetek in konec, toda nima sredine, na kateri se jezdi.

— O, o, glej jih prekletnike! — je tožil Jovica, — pojedli so prevozno sredstvo.

— Kaj bova sedaj? — je skrbelo Nidžo. — Imaš, bratec, še toliko nog, da bi hodil peš?

— Nekaj jih je gotovo še ostalo po tistem lomastenju od Bihača do Neretve. Poskusiva.

Drugi večer po tem dogodku, ko sta se s težavo prebijala po mračni gozdni poti, je Nikoletina nenadoma obstal in pripravil mitraljez za strel.

— Kaj je? — je zinil Jovica za njegovim hrptom.

— Ček, ček! — je Nikoletina za-

Sedeč ob oknu je Marija ves čas razmišljala o sebi in o svoji preteklosti. Ni bila preveč zaposlena s svojo osebnostjo. Bolj ali manj zadovoljna je bila s tihim in skromnim življenjem z mlajšo sestro Ano. Delala je v banki in zaslužila dovolj, da bi lahko vzdrževala sestro in sebe. Ana ni bila sposobna zaslužiti. Še kot otrok je prebolela paralizo in ostala delno defektna. Roke so se ji tresle, težko je hodila, zelo pogosto je imela tudi težave pri govorjenju. Kljub temu je Marija opazovala sestro z neprikrito zavistjo, kajti njena lepota je bila res vredna občudovanja. Zdelo se ji je, da ljudi, ki so prihajali v njihovo hišo, niti najmanj ni motilo dejstvo, da je Ana tako rekoč pohabljenka.

Se ko sta bili majhni, je mati pogosto vzdihovala zaradi neizprosne usode, ki ji je pohabila najlepšega otroka, Marija pa je že tedaj čutila nepopisno ljubosumnost. Kasneje, ko sta odrasli, je začel Marijo gristi črv zavisti, ki jo je načeljal takoj, ko je pogledala Anin lepi obraz.

Po materini smrti sta živeli osamljeno in skromno v majhni hiši v predmestju. Čeprav sta bili telesno skupaj, sta v mislih živeli vsaka v svojem svetu. Življenje je tako enolično in brez sprememb, dokler se Marija ni sprijateljila s Karlom. Pogosto se je oglašal v banki, kjer je bila zaposlena. Njuni poslovni razgovori so se počasi spremenili v klepet zaljubljenec. Marija je zelo cenila Karla in njegove lastnosti, tako da si je v trenutkih iskrenosti do sama sebe pogosto priznavala, da ga ni vredna.

Enkrat na teden sta odhajala na večerjo v neko prijetno restavracijo, kjer sta lahko v miru prebela večer.

Prejšnji teden je Marija prvič povabila Karla na kosilo k sebi domov. Tedaj se je zgodilo nekaj, kar je prineslo velik nemir v njeno življenje. Očaran zaradi Anine nevsakdanje lepote, je Karlo ves čas gledal vanjo in ji posvečal izjemno pozornost. Ko je odhajal, se je Mariji zdelo, da je kar predolgo držal Ano za roko.

Prihodnje dni je Karlo nenehno spraševal za Ano, njeno bolezen in za možnosti zdravljenja.

Kar je Marijo, ker pušča Ano samo doma, zdelo se mu je, da ji mora biti zelo dolgčas, ko onadva odideta. Zaradi tega ji je predlagal, naj bi šli v prihodnje na sprehod ali v kino vsi trije. Mariji je bilo hudo zaradi tega, zato je pogosto zalotila samo sebe v mislih, koliko srečnejša bi bila in mirnejša, če Ane ne bi bilo.

Vzporedno z ljubeznijo do Karla je raslo tudi sovraštvo do sestre, ki ji je bila edina ovira na poti k sreči. Misel, kako dobro bi bilo, če bi se rešila Ane, je nikakor ni zapustila. Po številnih dilemni in zavrnjenih načrtih se ji je končno zdelo, da je pripravljena. Sklenila je: svoj načrt bo izvedla do konca.

Bil je prijeten večer. Ravno zmrčilo se je, ko je Marija rekla sestri, da bo ta večer odšla s Karlom v kino. Nato je vzela torbo, največjo, kar jih je imela, in spravila vanjo že prej pripravljene stvari, ki jih je hotela ohraniti. To so bila razna pisma, zavarovalna polica za hišo, razni spomini na mater in nekaj nakita, ki je po materini smrti ostal sestram. Skoro polno uro se je sprehajala po ulicah in si prizadevala, da ne bi srečala nobenega znanca, nato pa se je vrnila do

Nancy Mel:

Sestri

hiše. Luči v stanovanju ni bilo. Počakala je še petnajst minut, da bi bila prepričana, da je Ana zapla, nato pa je tiho vstopila v hišo in po prstih prišla v sestrično sobo. Ta pretirana previdnost je bila odveč, kajti Ana je trdno spala. Iz že pripravljene steklenice je zllila napreprogo ob Anini postelji bencin. Nato je prižgala vžigalico, jo vrgla na namočeno preprogo in zbežala iz sobe. Pograbila je torbo in zbežala iz hiše, pri tem pa vseeno ni pozabila zakleniti vrat za seboj. Ko se je v teku oddaljvala, je razmišljala o srečni okoliščini, da je hiša nekoliko proč od sosedov, zato

ognja ne bodo takoj opazili. Skrbelo jo je samo to, ker se je nekoliko preveč zadržala, zato je že zamudila sestanek s Karlom. Upala je, da bo potrpežljiv in da jo bo počakal.

Ko je prišla v gostilno, kjer bi jo moral Karlo čakati, ga ni bilo tam. Razočarana in jezna je ravno razmišljala, ali naj se vrne domov in zaigra presunjeno ter užalosteno sestro ali pa naj še malo počaka na Karla. Toda, zgodilo se je nekaj, kar je najmanj pričakovala. Prišla je njena prijateljica Lynn. Kot da bi jo strela zadela, takšen občutek je imela, ko ji je povedala, da jo je Karlo nekaj časa čakal, nato pa je pred dvajsetimi minutami sklenil, da jo bo poiskal doma. Pohitela je, kar je mogla, sluteč veliko nesrečo.

Ko je prišla, je bil ogenj že skoro pogašen. Iz mokrih tramov se je vil dim, veter pa je širil duh po ožganem. Radovedni mimoidoči so nemo opazovali strahoten prizor.

Hotela je zakričati, vendar ji je glas obtičal v grlu. Na zemlji, ožgani z ognjem, je zagledala dve trupli, pokriti z belimi rjuhami. Eno izmed njih je bilo drobno s kodrastimi prameni las, ki so se kazali ob strani, drugo pa je bilo močnejše in večje. Ni ji bilo treba dolgo premišljati. Takoj ga je prepoznala po rumenih čevljih, na katerih je ogenj zapustil sledove. Poletela je tjakaj in se z vso težo jokaje vrgla čez nepremično truplo. Iz rok ji je padla torba, ki se je pri tem odprla, njena vsebina pa se je razsula po zemlji. Ne da bi to opazila, je Marija še kar naprej objemala nepremično truplo močnega moškega. Poljubljala je njegovo okrvavljeno glavo in bolesto ječala.

Nekoliko se je zbrala, vstala in pogledala okrog sebe. Policijski inšpektor je stal poleg nje. V rokah je držal Marijino torbo, na dnu katere se je lesketala steklenica z nekaj kapljami bencina.

Začutila je, da je zanjo vse izgubljeno. Niti najmanj ni poskušala karkoli zanikati. Njen pogled je bil zadostno priznanje. Brez besed je odšla, ko ji je inšpektor dal znamenje. Čutila je, da nima nobenega občutka več — nobenega upanja ali najmanjše želje.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevu — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavnih orkestri, slavnih dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 8. 3.: 6.09 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k oljki — 13.00 Srečanje v Avstriji — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Avstrijska literatura danes — 15.00 Orkestralni koncert — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Domovina Avstrija — 20.00 Portret — 21.00 Orkestralni koncert — 22.10 Jazz — 22.45 Resni pesniki enkrat drugače — 23.10 Majhna nočna glasba.

Nedelja, 9. 3.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Satirična oddaja — 11.00 Iz gledališča poročila Heinz Fischer-Karwin — 11.15 Dunajski simfoniki — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klasiko — 16.30 ženske Evrope — 17.05 Znanstveni obzorji — 18.05 Veselo petje, veselo igranje — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takt — 20.00 Sto let dunajske opere — 21.15 Komorna glasba — 22.10 Apokalipsa ali utopija — 22.50 Moderna pesem.

Ponedeljek, 10. 3.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Agrarna politika — 6.13 Vesele melodije — 13.45 Avstrijska pripovedka — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.35 Raziskovalne naloge avstrijskega radia — 20.00 Zwingli in Luther — 20.30 Koncert sezone — 23.10 Sodobna glasba.

Torek, 11. 3.: 6.05 Preden odidete — 6.12 Vesele melodije — 13.45 Pesnikujoči slikarji — 17.10 Raziskovalci na obisku — 19.35 Pogled v umetnostne revije — 19.45 Pesmi in balade — 20.00 Za in proti — 21.00 Prizor — 21.30 Klavirsko delo Franza Schuberta — 22.10 Moderna umetnost med ideologijo in resničnostjo — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 12. 3.: 6.05 Odkrito povedano — 6.09 Vesele melodije — 13.45 Tuji pripovedniki — 17.10 Družina kot socializacijski faktor — 17.30 Mladinska redakcija — 20.00 „Kralj je dejal“, komična opera — 22.15 Kriminalna igra — 23.10 Sodobna glasba.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 9.00 šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Odmev časa — 18.45 šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 8. 3.: 5.05 Ljudske viže — 5.50 Obvestila za kmetijske delavce — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Priljubljene melodije — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50

Za zbiralce znamk — 14.20 Godba na pihala — 15.30 Koncert po željah — 17.10 Pisani sobotni popoldan — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Koroški profili — 20.10 Vesele večer — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 9. 3.: 7.35 Mapa veselih noč — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.25 Glasbeni desert — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert po željah — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Mali večerni koncert — 18.30 Koroški portret — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Operetne melodije — 21.30 Židovski humor.

Ponedeljek, 10. 3.: 5.05 Pihalni zvoki — 9.00 Opere za mladino — 9.30 Ljudska glasba sveta: Bolgarija — 10.15 Nove poti v upodabljajoči umetnosti — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 16.00 Še vedno priljubljeno — 16.45 Koroška književnost: G. F. Jonke — 17.10 Mixed pickles z glasbo — 19.15 Vestil iz umetnosti in znanosti — 20.10 „Kolumbov predor“, radijska igra — 21.30 Ljudska glasba sosedov.

Torek, 11. 3.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 8.15 Davčno pravo — 8.20 Priljubljene melodije — 9.00 Pravilice za vas — 9.30 Dopoldansko glasbeno pismo — 10.05 Kaj lahko postanem — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Otroška telovadba — 16.00 Še vedno priljubljeno — 16.45 Kulturno-kritične poti — 18.00 Problemi koroških mest — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestralni koncert — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Sreda, 12. 3.: 5.05 Godba na pihala — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Pesnik in vojna — 9.30 Operetni koncert — 11.00 Godci, zaigrajte — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Koliko jezikov naj bi se učili — 15.15 Koroški avtorji: Otto M. Polley — 15.30 Ljudska glasba iz Koroške, Slovenije, Hrvaške in Julijske krajine — 16.00 Še vedno priljubljeno — 16.45 Iz knjige gostov — 17.10 Oddaja za vojake — 18.00 Kulturna prizma — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Na strehi sveta; obisk pri ljudstvih Himalaje — 21.00 Za prijatelja planin.

Četrtek, 13. 3.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 8.15 Priljubljene melodije — 9.00 Avstrijske usode: Turki prihajajo — 9.30 Lahka glasba — 10.05 Človek v okovih svojega značaja — 10.45 Razvoj klavirske glasbe — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 15.00 Ura pesmi — 16.00 Še vedno priljubljeno — 16.45 Znanost iz prve roke — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Gospodarski komentar — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Ime: Jožef — 21.00 Studio-koncert.

Petek, 14. 3.: 5.05 Ljudske viže — 8.15 Priljubljene melodije iz operet — 9.00 Opereta in musical — 9.30 Koroška dežela, koroški ljudje — 10.15 Celoletno smo veseli — 10.45 Analiza izbire poklica — 11.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Koroška domovinska kronika — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Glasba za mladino — 16.00 Še vedno priljubljeno — 16.45 Literatura iz štajerske — 17.10 Glasba ob koncu tedna — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 19.15 Veselo zaigrano — 20.10 Otroštvo med hrostrom in lipo: Josef Friedrich Perkonig — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.25 Pogled k sosedu.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1. PROGRAM

Sobota, 8. 3.: 13.30 Evropsko hokejsko prvenstvo (Zahodna Nemčija-Avstrija) — 16.30 Za otroke — 17.00 Kentucky Jones — 17.25 Boutique — 18.00 Tedenski obzorji — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tondenski komentar — 20.06 šport — 20.15 „Muhasta sreča“, veseloigra — 22.05 šport — 22.35 Čas v sliki — 22.45 Film z Divjega zapada.

Nedelja, 9. 3.: 16.15 Ribič in njegova žena, lutkovna igra — 16.55 Sir Francis Drake — 17.20 Kontakt — 17.35 Za družino — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.30 Naši sosede v vesolju — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Peter Alexander predstavlja specialitete — 21.45 Čas v sliki — 21.55 Heinrich Harter poroča o Indijancih v Subrinamu.

Ponedeljek, 10. 3.: 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Družina Feuerstein — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 „Mravec v dežju“ — 21.15 Poštni predal 7000 — 21.25 šport — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Volk in pes.

Torek, 11. 3.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Jurij Preda potuje okoli sveta — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Kaj sem — 21.00 Gledališče in diskusija — 23.15 Čas v sliki.

Sreda, 12. 3.: 10.00 Kaj lahko postanem — 11.00 Sedmi križ — 16.30 Za otroke — 17.05 Mednarodni mladinski obzorji — 17.15 Lassie — 17.40 Mednarodni kmetijski obzorji — 18.00 Francoščina — 18.25 Deželnozbornske volitve na Solnograškem — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Obzorja — 21.00 Spodrsilaj — 22.35 Čas v sliki.

Četrtek, 13. 3.: 10.00 šolska oddaja — 11.00 Mesto dela zgodovino — 11.30 Kaj lahko postanem — 12.05 Elekrogospodarstvo — 18.00 Italijanščina — 18.25 šport — 18.50 Policijsko poročilo — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Ugrabitelj Lindberghovega otroka — 21.30 Čas v sliki — 21.40 Jour fixe.

Petek, 14. 3.: 10.00 Kaj lahko postanem — 10.30 Resen kalendar — 11.00 Spodrsilaj — 18.00 šport — 19.45 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Ugrabitelj Lindberghovega otroka — 21.40 časovni dogodki — 22.40 Čas v sliki — 22.50 Veselo in ostrejšje.

TV LJUBLJANA

Sobota, 8. 3.: 9.35 šolska oddaja — 16.00 Mladinska igra — 17.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Jugoslavija-Norveška) — 19.15 Nova obdobja Jugoslavije — 19.40 Za boljši jezik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbeno oddaja — 21.15 Rezervirano za smeh — 21.40 Film — 22.30 Kažipot — 22.50 Atletika v dvorani — 23.50 Poročila.

Nedelja, 9. 3.: 9.00 Madžarska oddaja — 9.25 Poročila — 9.30 Po domače — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Filmske burleske — 11.10 Dakari — 12.00 Svetovno hokejsko prvenstvo (Poljska-Zahodna Nemčija) — 14.10 Kažipot — 14.25 Glas vode, film — 16.00 Novi ansambli, nove melodije — 17.30 šport — 20.00 Dnevnik — 20.35 Samci, humoreska — 21.20 Videofon — 21.35 športni pregled — 22.00 Dnevnik.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 8. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Samospevi ruskih skladateljev.

Nedelja, 9. 3.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 10. 3.: 14.15 Informacije — Zena, družina, dom — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 11. 3.: 14.15 Informacije — Koroška kronika — Po domače zapojmo — športni mozaik.

Sreda, 12. 3.: 14.15 Informacije — Franc Aichholzer 85-letnik — Pomenek s starši.

Četrtek, 13. 3.: 14.15 Informacije — Iz koroške literature delavnice — Zborovska glasba.

Petek, 14. 3.: 14.15 Informacije — Slovenske narodne v duetu — Kulturna panorama.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditelje dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nočturno.

Sobota, 8. 3.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Narodno-zabavne melodije — 9.50 Naš avtostop — 12.10 „Glasba na vodi“, suita — 12.40 Srbske narodne pesmi — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 V vedrem ritmu — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Grema v kino — 17.35 Slovenski zbori iz zamejstva — 18.15 Vsako soboto „Top-pops 11“ — 18.50 S knjižnega irga — 19.15 Poje Sonja Gaberšček — 20.00 Novi ansambli, nove melodije — 21.30 Iz fonoteke radia Koper — 22.15 Oddaja za naše izseljenice — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 9. 3.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih viž — 14.05 Popoldne ob zabavni glasbi — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Operni koncert — 17.30 Radijska igra — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Serenadni večer — 23.15 Zaplešimo ob zvokih velikih orkestror.

Ponedeljek, 10. 3.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Cicibanov svet — 9.30 Paleta zvokov — 12.10 Virtuozne skladbe — 12.40 Koncert pihalnih orkestror — 14.05 Lepe melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Novi posnetki Slovenskega okteta — 17.05 Iz opere „Ples v maskah“ — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Poje Jožica Svete — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 22.15 Za ljubitelja jazza — 23.15 Lahko noč s pevci zabavne glasbe.

Torek, 11. 3.: 8.08 Opera matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Morda vam bo všeč — 12.10 Poje sopranistka Elizabeth Schwarzkopf — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Glasbeno udejstvovanje mladih — 14.25 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.45 Jezikovni pogovori — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 17.15 V tork nasvidenje — 18.45 Narava in človek — 19.15 Poje Boro Gostiša — 20.00 Radijska igra — 21.15 Deset pevcev, deset melodij — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Plesni orkestri in ansambli RTV Ljubljana, Beograd in Zagreb.

Sreda, 12. 3.: 8.08 Starejša francoska in italijanska glasba — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Iz glasbenih šol — 9.30 Zabavna glasba — 9.45 Nekaj narodnih — 12.10 Odmevi iz skandinavskega sveta — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za odih — 14.35 Voščila — 15.40 Naš podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Odskočna deska — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Ti in ona — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Nočni vrtiljak zabavnih zvokov.

Četrtek, 13. 3.: 8.08 Opera matineja — 8.55 Radijska šola — 9.25 Iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Iz opere „Matija Gubec“ — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.05 Mladina poje — 14.25 Operetne melodije — 14.45 Mehurčki — 15.40 Pianiska Majda Lampičeva — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Poje Lidija Kodrič — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Pri skladatelju Igorju Štuhcu — 23.15 Lahko noč z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

Petek, 14. 3.: 8.08 Lajovčeve in Ravnikove skladbe — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Morda vam bo všeč — 12.10 Pojeta sopranistka Vanda Gerlovič in mezzosopranistka Božena Glavak — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Lahka glasba — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Poje Breda Kodela — 20.00 Tekmovanje amaterskih zborov — 20.30 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Dela starih in sodobnih italijanskih mojstrov — 23.15 Lahko noč s priljubljenimi pevci.

Avstrijski dogodki

● Porast števila telefonskih priključkov

Pri razvoju telefonskega omrežja je bil lani dosežen nov rekord: urejenih je bilo 81.758 novih telefonskih priključkov; takega porasta še v nobenem letu prej niso zabeležili. Število glavnih priključkov se je lani povečalo za 63.503 na skupno 831.032, poleg tega deluje še 411.753 stranskih priključkov, tako da je bilo ob koncu lanskega leta v Avstriji že 1.242.785 priključkov na javno telefonsko omrežje. Pri tem številu je prišlo povprečno na 100 prebivalcev okroglo 17 telefonskih priključkov (na Koroškem 30 priključkov na 100 prebivalcev).

● VOEST pričakuje rekord

V združenih avstrijskih jeklarnah VOEST v Linzu računajo s tem, da bo letos dosežen rekorden promet v vrednosti 8 milijard šilingov, kar bi bilo za celo milijardo več kot lani. Na ta uspešni razvoj v veliki meri vpliva sovjetsko naročilo cevi za plinovode v višini 2,6 milijarde šilingov. Lani je bilo izpolnjenih le 20 odstotkov tega naročila, medtem ko jih bodo letos izpolnili 50 do 60 odstotkov, preostali del pa prihodnje leto.

● Gospodarsko sodelovanje z Bolgarijo

Na Dunaju je prejšnji teden zasedala mešana avstrijsko-bolgarska komisija, ki se je bavila z vprašanji poglobljenega gospodarskega sodelovanja med obema državama. Za dosedanja razvoj tega sodelovanja je značilen stalni primanjkljaj Bolgarije. Lani je Bolgarija kupila v Avstriji raznega blaga za 653,4 milijona šilingov, medtem ko je avstrijski uvoz iz Bolgarije dosegel le 310,3 milijona šilingov.

● 250 elektronskih računalnikov

Ob koncu minulega leta je v Avstriji obratovalo že kakih 250 elektronskih računalnikov, tako da je bila Avstrija po številu teh naprav na desetem mestu med zahodnoevropskimi državami, kjer deluje danes skupno že okrog 14.000 takih modernih „računskih čarovnikov“.

NOVICE IZ SLOVENIJE

● Tržič gradi stanovanja

V tržički občini bo letos za stanovanjsko izgradnjo namenjenih nekaj več kot 6,8 milijonov novih dinarjev; od tega bodo 5 milijonov namenili za družbeno gradnjo, ostalih 1,836.052 dinarjev pa za individualno gradnjo. S temi sredstvi bodo v tržički občini letos zgradili v družbeni gradnji 60 novih stanovanj, enako število stanovanj pa bo ostalo nedograjenih. Posamezniki bodo v tržički občini letos dogradili 40 stanovanjskih objektov s skupno površino 3180 kvadratnih metrov, medtem ko so jih lani zgradili 38 s stanovanjsko površino 3090 m². Na družbenem področju so lani v tržički občini zgradili 106 stanovanj s skupno površino okoli 600 kvadratnih metrov.

● Krvava bilanca prometa

Zadnji teden se je v Sloveniji pripetilo 50 prometnih nesreč, ki so zahtevale eno smrtno žrtev ter 20 hudo poškodovanih in 24 laže poškodovanih oseb, medtem ko je materialna škoda znašala 295.800 dinarjev. Tekom meseca februarja so našli v Sloveniji 723 prometnih nesreč, kar je za 81 več kot istega meseca lani. Smrtnih žrtev cestnega prometa so letos februarja zabeležili 44 (lani 35), hudo ranjenih je bilo 266 (lani 262) in laže poškodovanih 413 (lani 383) ljudi. Materialne škode je bilo letos februarja za 5.404.600 dinarjev, medtem ko so je lani v istem mesecu ugotovili le za 2.718.400 dinarjev.

● Načrt za sto novih šol

V Sloveniji pripravljajo program, po katerem naj bi v letih od 1969 do 1973 zgradili 100 novih šolskih poslopij za osnovne šole ter dozidali in predelali 270 osnovnih šol. S tem bi dosegli, da nobena šola v Sloveniji ne bi več imela pouka v treh ali dveh izmenah in da bi 160 šol dobilo telovadnice. Program pripravljajo pod geslom „Ob stoletnici sto novih šol“, kajti letos poteka sto let od uvedbe osemletne šolske obveznosti v Sloveniji.

Človek sili vedno više

Na bregu Rena blizu živalskega vrta v Kölnu (Zahodna Nemčija) bodo letos jeseni začeli graditi 130 metrov visok nebotičnik, ki bo po dograditvi najvišja stanovanjska zgradba v Evropi. V 43 nadstropjih tega velikana iz jekla in betona naj bi bilo poleg 340 stanovanj in garaž za 310 avtomobilov še dovolj prostora za več kavarn, bančno podružnico, pošto, plavalni bazen, telovadno dvorano, otroški vrt, zdravniško ordinacijo in večjo dvorano za razne slovesnosti in prireditve.

Gradbeni stroški za to malo „mesto v mestu“ bodo predvidoma dosegli 30 milijonov mark, zato pa naj bi potem tudi najemina za stanovanja znašala [preračunano v naš denar] okoli 40 šilingov za kvadratni meter.

Vendar pa bo ta najvišji evropski stanovanjski nebotičnik pravi pritlikavec v primerjavi z velikanskim stolpom, ki ga hočejo graditi v Parizu. Po načrtih arhitekta Polaka (po njem naj bi se — podobno kot pri Eifflovm stolpu — ta orjak tudi imenoval „Polakov stolp“) naj bi zgradili 725 metrov visoko stavbo, v kateri bi uredili različne trgovine in druge poslovne prostore, medtem ko bi zgornja nadstropja služila francoski televiziji, na „strehi“ pa bi napravili pristajališče za helikopterje.

Načrtovani „Polakov stolp“ bi bil nedvomno najvišja zgradba na svetu. Vanj bi vgradili 8500 ton jekla, celotne gradbene stroške predvidevajo v višini 100 milijonov frankov. Pač pa doslej še ni padla odločitev, ali bodo dovolili gradnjo in tako tudi že ni znano, ali bo „Polakov stolp“ res zaženil vse druge zgradbe na svetu.